

EDPS - European Data Protection Supervisor
CEPD - Contrôleur européen de la protection des données

Euroopan tietosuojavaltuutettu

Vuosikertomus 2004

Bryssel, 18. maaliskuuta 2005

Josep BORRELL FONTELLES
Euroopan parlamentin puhemies
Rue Wiertz
B - 1047 Brussels

Jean-Claude JUNCKER
Euroopan unionin neuvoston puheenjohtaja
Rue de la Loi 175
B - 1048 Brussels

José Manuel BARROSO
Euroopan komission puheenjohtaja
Rue de la Loi 200
B - 1049 Brussels

Arvoisat vastaanottajat

yksilöiden suojelusta yhteisön toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 48 artiklan 1 kohdan mukaisesti minulla on kunnia toimittaa teille tämä vuoden 2004 toimintaani kuvaava kertomus.

(lopputervehdys)

Peter HUSTINX
Euroopan tietosuojavaltuutettu

Sisällysluettelo

Tietosuojavaltuutetun tehtävä	4
Alkusanat	5
1. Nykytilanne ja näkymät	6
1.1. Toiminnan aloittaminen	6
1.2. Oikeudelliset puitteet	6
1.3. Tehtävät ja valtuudet	9
1.4. Arvojen noudattaminen	10
1.5. Vuoden 2005 tavoitteet	11
2. Uuden "toimielimen" rakentaminen	13
2.1. Johdanto	13
2.2. Talousarvio	14
2.3. Yhteistyö	15
2.4. Henkilöstövoimavarat	16
2.5. Toimistotilat	16
2.6. Hallinnollinen ympäristö	17
2.7. "Workflow"	17
2.8. Näkyvyys	18
2.9. Toimielinten väliset suhteet	18
2.10. Johtopäätökset	18
3. Valvonta	20
3.1. Yleistä	20
3.2. Tietosuojasta vastaavat henkilöt	20
3.3. Ennakkotarkastukset	21
3.3.1. Oikeusperusta	22
3.3.2. Lausunnot ja seuranta	23
3.3.3. Jälkikäteen tarkastaminen	24
3.3.4. Varsinaiset ennakkotarkastukset	25
3.3.5. Neuvottelu	27
3.3.6. Päätelmät ja tulevaisuudennäkymät	27
3.4. Tietojen antaminen	28
3.5. Kantelut	28
3.6. Tutkinnat	29
3.7. Eurodac	29
4. Kuuleminen	32
4.1. Yleistä	32
4.2. Lainsäädäntö ja toimintapolitiikka	32
4.3. Hallinnolliset toimenpiteet	34
5. Yhteistyö	36
5.1. 29 artiklan työryhmä	36
5.2. Kolmas pilari	37
6. Kansainväliset suhteet	40
6.1. Eurooppalainen kokous	40
6.2. Kansainvälinen kokous	40
6.3. Muut yhteydet	41
Liitteet	42
LIITE A – OTE ASETUKSESTA (EY) N:o 45/2001	42
LIITE B – SIHTEERISTÖN KOKOONPANO	44
Liite C – TIETOSUOJAVALTUUTETUT	45

Tietosuojavaltuutetun tehtävä

Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on varmistaa, että luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia sekä erityisesti heidän oikeuttaan yksityisyyteen henkilötietojen käsittelyssä, kunnioitetaan yhteisön toimielimissä ja elimissä.

Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on

- *valvoa asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja muiden sellaisten yhteisön säädösten soveltamista, jotka liittyvät luonnollisten henkilöiden suojeluun yhteisön toimielimen tai elimen suorittaman henkilötietojen käsittelyn osalta, ja huolehtia niiden täytäntöönpanosta tekemällä ennakkotarkastuksia, antamalla tietoja rekisteröidyille, ottamalla vastaan ja tutkimalla kanteluita, suorittamalla muita tutkimuksia ja toteuttamalla asianmukaisia toimenpiteitä tarvittaessa (valvonta)*
- *neuvoa yhteisön toimielimiä ja elimiä kaikissa henkilötietojen käsittelyä koskevissa asioissa, muun muassa antamalla lausuntoja sellaisista lainsäädäntöehdotuksista, jotka koskevat yksilöiden oikeuksia ja vapauksia henkilötietojen käsittelyn suhteen, ja seuraamalla tapahtumia, joilla on vaikutusta henkilötietojen suojaamiseen (lausunnot)*
- *tekemällä yhteistyötä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa erityisesti Euroopan unionin kolmannen pilarin asioissa, jotta henkilötietojen suojaamisessa parannettaisiin yhdenmukaisuutta (yhteistyö).*

Alkusanat

Minulla on kunnia toimittaa tämä vuoden 2004 toimintaani kuvaava kertomus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja EY:n perustamissopimuksen 286 artiklan mukaisesti.

Tämä kertomus koskee Euroopan tietosuojavaltuutetun olemassaolon ensimmäistä kautta uutena riippumattomana valvontaelimenä, jonka tehtävänä on varmistaa, että luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia sekä erityisesti heidän oikeuttaan yksityisyyteen henkilötietojen käsittelyssä kunnioitetaan yhteisön toimielimissä ja elimissä.

Tämä kertomus koskee ajanjaksoa 17. 1. 2004 - 31.12. 2004. Ensin mainittuna päivämääränä tuli voimaan Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös minun (Peter HUSTINXin) nimittämisestä Euroopan tietosuojavaltuutetuksi ja Joaquin Bayo Delgadon nimittämisestä apulaistietosuojavaltuutetuksi. Meillä on ollut kunnia luoda perusta uuden riippumattoman eurooppalaisen viranomaisen työlle ja ohjata sen ensiaskeleita sen tehtävässä valvoa Euroopan unionin kansalaisten henkilötietojen suojaamista koskevia oikeudellisia takeita ja varmistaa niiden soveltaminen.

Tässä kertomuksessa kuvataan uuden toimielimen rakentamista sen alkuvaiheista siihen pisteeseen, jossa tällä uudella viranomaisella on valmiudet toteuttaa tehtävänsä verraten tehokkaasti. Odotamme pääsevämme normaaliin toimintavauhtiin lähiaikoina. Tässä kertomuksessa hahmotellaan myös ensimmäisiä kokemuksia eri työsarjoilla ja pääasiallisten alojen oikeudellisia puitteita ja politiikan näkymiä.

Haluaisin tässä yhteydessä kiittää Euroopan parlamentissa, neuvostossa ja komissiossa niitä, jotka ovat aktiivisesti helpottaneet työmme menestyksestä aloittamista, sekä läheisiä yhteistyökumppaneitamme eri toimielimissä. Haluaisin myös kiittää henkilöstöämme, joka toteuttaa toimintaamme ja myötävaikuttaa suuresti sen tuloksiin.

Otan kiinnostuneena vastaan tätä kertomusta koskevat kommentit ja odotan vieläkin enemmän eri toimielimissä käytävää keskustelua kokemuksistamme ja näkymistämme. Koska yhä useammat EU:n politiikat riippuvat henkilötietojen laillisesta käsittelystä, on ratkaisevan tärkeää, että henkilötietojen tosiasiallista suojaamista pidetään edellytyksenä näiden politiikkojen onnistumiselle.

Peter HUSTINX

Euroopan tietosuojavaltuutettu

1. Nykytilanne ja näkymät

1.1. Toiminnan aloittaminen

Riippumattoman viranomaisen perustaminen yhteisön tasolle valvomaan Euroopan unionin kansalaisten henkilötietojen suojaamista koskevia oikeudellisia takeita ja varmistamaan niiden soveltaminen on uusi kokemus yhteisön toimielimille ja elimille ja Euroopan unionille kokonaisuudessaan. Yhteisön toimielimet ovat olleet 1990-luvun alkupuolelta lähtien mukana kehittämässä tämän alan lainsäädäntöä ja politiikkoja, jotka oli pääasiassa suunnattu jäsenvaltioille. Se, että kaikilla on samat säännöt ei vielä tarkoita, että niitä noudatetaan, ja sopeutumiseen ja vaikutusten huomioon ottamiseen yhteisön käytännöissä tarvitaan jonkin verran aikaa. Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on varmistaa, että tämä kehitys jatkuu tyydyttävällä tavalla.

Tämä uusi tilanne on tuonut mukanaan joitakin uusia ongelmia, jotka ovat olleet nähtävissä heti uuden viranomaisen aloitettua toimintansa. Viranomaista koskevat säännöt tulivat voimaan helmikuussa 2001, jonka jälkeen oli vuoden siirtymäkausi, joten sääntöjä on kaikilta osin sovellettu helmikuusta 2002. Tietosuojavaltuutetun ja apulaistietosuojavaltuutetun nimitykset tulivat voimaan tammikuussa 2004. Vaikka sisäiset tietosuojavaltuutetut ovat tehneet hyvin hyödyllistä työtä monissa yhteyksissä, ulkoista valvontaa ei ole tehty kolmeen vuoteen. Näin ollen rekisteröityjen oikeuksia ei ole voitu suojella siten, kun sääntöjä hyväksyttäessä oli tarkoitus. On myös huomattava, että aika monia olemassa olevia ("perinteisiä") järjestelmiä voidaan muuttaa vain rajallisesti eikä niitä saatu täysin sääntöjen mukaisiksi alussa.

Tämä kuvaa sitä, että nykyisten sääntöjen täytäntöönpano ja valvonta on kiireellistä: Euroopan unionilla ei ole varaa jättää noudattamatta sääntöjä, joita se on itselleen ja jäsenvaltioille määrännyt. Todettakoon kuitenkin, että yhteisön tasolla ei ole mitään merkkiä siitä, ettei haluttaisi noudattaa yleensä kohtuullisiksi ja aiheellisiksi katsottuja sääntöjä, joita sovelletaan myös jäsenvaltioihin. Joillakin näistä on huomattavaa kokemusta tällä alalla.

Lisäongelma uuden viranomaisen luomisessa oli se, että kaikki piti kehittää alusta alkaen. Alkutilausarvio hyväksyttiin melkein kaksi kuukautta toiminnan aloittamisen jälkeen, koska vain osa valmisteluista voitiin tehdä etukäteen osittain virkamiesten myöhäisen nimittämisen takia. Olemme kuitenkin olleet hyvin tyytyväisiä parlamentin, neuvoston ja komission osoittamaan yhteistyöhöhenkeen, josta on ollut meille etua. Tämän vuosikertomuksen 2 luvussa on esitetty yksityiskohtaisemmin, miten uuden toimielimen perustamisessa on edistytty.

Tässä luvussa kuvataan tietosuojavaltuutetun oikeudellisen toiminnan oikeudellisia puitteita sekä hänelle annettuja tehtäviä ja valtuuksia. Tätä taustaa vasten kertomuksessa käsitellään strategisia tehtäviä, jotka on otettu uuden viranomaisen kehittämisen lähtökohdiksi sen ensimmäisenä toimintavuonna ja jotka ohjaavat sen toimintaa myös lähitulevaisuudessa. Tässä luvussa todetaan myös vuotta 2005 koskevat päätavoitteet.

1.2. Oikeudelliset puitteet

EY:n perustamissopimuksen 286 artiklassa, joka hyväksyttiin vuonna 1997 osana Amsterdamin sopimusta, määrätään, että yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettuja yhteisön säädöksiä sovelletaan yhteisön toimielimiin ja elimiin, joihin kuuluu myös uusi riippumaton valvontaelin. Kyseisessä määräyksessä tarkoitettut säännöt on

vahvistettu vuonna 2001 voimaan tulleessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) 45/2001. Asetuksessa säädetään myös riippumattomasta valvontaviranomaisesta, jota kutsutaan Euroopan tietosuojavaltuutetuksi ja jolla on erityisiä tehtäviä ja valtuuksia.

Laajempi tausta

Kyseistä asetusta ei pitäisi tarkastella yksinään vaan pikemminkin paljon laajemmassa yhteydessä, johon sisältyy sekä Euroopan unionin että Euroopan neuvoston useiden vuosien aikana tekemä työ. Tämä työ pohjautuu ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen 8 artiklaan ja se on vaikuttanut myös EU:n perusoikeuskirjaan, joka on nyt sisällytetty Euroopan unionin perustuslakiin sen II osaksi.

Kyseisen yleissopimuksen 8 artiklan mukaan jokaisella on oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämään kohdistuvaa kunnioitusta, ja siinä vahvistetaan ehdot, joilla tämän oikeuden rajoituksia voidaan hyväksyä. 1970-luvun alussa Euroopan neuvosto totesi, että yleissopimuksen 8 artikla sisälsi joitakin rajoituksia uuden kehityksen valossa, erityisesti tietoteknologian alalla: yksityiselämän käsitteen laajuus on epäselvä; sopimuksessa keskitytään suojautumiseen siltä, etteivät viranomaiset puutu asioihin; ja sopimuksessa ei ollut tarpeeksi positiivista ja ennakoivaa näkökulmaa, jolle oli yhä enemmän tarvetta ja jossa otettaisiin huomioon myös muut asiaankuuluvat järjestöt ja intressit.

Tämä johti erillisen yksilöiden suojelua henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä koskevan yleissopimuksen (Euroopan neuvoston yleissopimus 108) hyväksymiseen. Yleissopimuksen on ratifioinut 31 Euroopan neuvoston jäsenvaltiota, myös kaikki EU:n jäsenvaltiot. Yleissopimuksessa "tietosuojalla" tarkoitetaan sitä, että yksilölle turvataan hänen perusoikeutensa ja -vapautensa ja erityisesti hänen oikeutensa yksityisyyteen henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä. Tämä osoittaa, että "tietosuoja" on käsitteenä laajempi kuin "yksityisyyden suoja", koska se liittyy myös yksilöiden muihin perusoikeuksiin ja -vapauksiin, ja on samalla täsmällisempi, sillä se käsittelee vain henkilötietojen käsittelyä. Tässä yhteydessä olisi huomattava, että monissa julkisen tai yksityisen sektorin toiminnoissa tuotetaan nykyisin henkilötietoja tai käytetään tällaisia tietoja. Perimmäisenä tavoitteena on tästä syystä suojella yksittäisiä kansalaisia heidän henkilötietojensa perusteettomalta keräämiseltä, säilyttämiseltä, käyttämiseltä ja levittämiseltä.

Kun yleissopimusta 108 alettiin siirtää osaksi kansallista lainsäädäntöä, kansallisen tason erot yksityiskohdissa tulivat selvemmin näkyviin. Samoja perusperiaatteita koskevat säännökset ja menettelymääräykset saattoivat olla aivan erilaisia. Tämä oli uhkana EU:n sisämarkkinoiden kehitykselle, erityisesti silloin kun julkisten tai yksityisten palvelujen tuottaminen riippuu henkilötietojen käsittelystä ja tietotekniikan käyttämisestä joko kansallisesti tai rajojen yli.

Tämä antoi Euroopan komissiolle virikkeen yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden tietosuojalait. Neljän vuoden keskustelun päätteeksi annettiin direktiivi 95/46/EY, joka velvoittaa jäsenvaltiot saattamaan lainsäädäntönsä yhdenmukaiseksi direktiivin kanssa ja varmistamaan henkilötietojen vapaan liikkuvuuden jäsenvaltioiden välillä. Direktiivissä käytettiin yleissopimusta 108 lähtökohtana, mutta se tarkensi yleissopimusta monissa kohdin ja lisäsi siihen uusia asioita. Uutuutena tuli muun muassa riippumattomien valvontaelinten tehtävät kansallisella tasolla ja niiden välinen yhteistyö sekä kahdensivuisesti että yhteisön tason työryhmässä, jota nyt kutsutaan laajalti 29 artiklan työryhmäksi.

Vuoden 1995 jälkeen on annettu toinen soveltamisalaltaan suppeampi direktiivi 97/66/EY, joka korvattiin henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annetulla direktiivillä 2002/58/EY. Kyseisessä direktiivissä käsitellään monia asioita viestinnän turvallisuudesta ja luottamuksellisuudesta liikenne- ja paikkatietojen säilyttämiseen ja käyttämiseen sekä ei-toivottuun viestintään, kuten roskapostiin.

Viimeaikainen kehitys

Direktiivi 95/46 arvioitiin vasta vähän aikaa sitten. Euroopan komissio totesi toukokuussa 2003 antamassaan raportissa, että yhdenmukaistamisessa oli selkeästi toivomisen varaa, mutta totesi, ettei ollut vielä syytä muuttaa direktiiviä vaan pikemminkin soveltaa paremmin olemassa olevia säädöksiä. Komissio hyväksyi toimintaohjelman, johon sisältyy kahdenvälisiä keskusteluja jäsenvaltioiden kanssa siitä, miten direktiivi on siirretty osaksi kansallista lainsäädäntöä, sekä ehdotuksia yhteisiksi toimiksi, joita kansalliset valvontaviranomaiset voivat toteuttaa 29 artiklan työryhmässä.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin antoi toukokuussa 2003 ensimmäisen direktiiviä 95/46/EY koskevan päätöksensä itävaltalaisessa asiassa (*Österreichischer Rundfunk*)*. Keskeisenä kysymyksenä oli, voidaanko virkamiesten tuloja koskevat tiedot julkistaa tarkoituksena rajoittaa palkkojen tasoa. Tuomioistuimen päätöksessä tehdään selväksi se, että direktiivin soveltamisala on laaja ja sitä sovelletaan myös henkilötietojen käsittelyyn jäsenvaltioiden julkisella sektorilla. Tuomioistuin käytti useaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklaan sisältyvää perustetta arvioidessaan tällaisen käsittelyn laillisuutta. Se myös huomauttaa, että direktiiviin voidaan vedota myös kansallisessa tuomioistuimessa.

Kolmas tässä yhteydessä mainittava asia on perustuslakia koskevan sopimusehdotuksen hyväksyminen lokakuussa 2004. Kaikkien jäsenvaltioiden on vielä ratifioitava se lähiaikoina. Perustuslaissa korostetaan perusoikeuksien suojelua. Yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojaa käsitellään erillisinä perusoikeuksina Euroopan perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa, joista tuli perustuslain II-67 ja II-68 artiklat. Tämä on tunnustuksen osoitus Euroopan neuvostossa 1970-luvun alkupuolella alkaneelle kehitykselle. Myös perustuslain I-51 artiklassa mainitaan tietosuojaa VI osastossa (Demokratian toteuttaminen unionissa). Tämä osoittaa selvästi, että tietosuojaa pidetään nyt keskeisenä osana hyvää hallintotapaa.

Lopuksi todettakoon, että tietosuojaa pidetään yhä enemmän "horisontaalisena" asiana, jolla on laajempaa merkitystä kuin pelkkä sisämarkkinoiden toimivuus. Tämä johtuu perustuslaista mutta se on nähtävissä myös tuomioistuimen päätöksissä. Tämä on tietenkin hyvin ajankohtaista ja tervetullutta. Uuden komission toimintaohjelmassa on useita kohtia, joissa tietosuojanäkökohtien ottaminen huomioon varhaisessa vaiheessa edistää parempaan lopputulokseen pääsemistä. Tämä on myös tilanne EU-sopimuksen VI osaston asioissa (kolmas pilari), joita ovat turvallisuus- ja poliisialan yhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa. Nämä asiat otetaan entistäkin tiiviimmin mukaan yleiseen EU:n järjestelmään kun perustuslaki tulee voimaan.

Asetus 45/2001

Palatkaamme nyt asetukseen 45/2001 ja Euroopan tasolla sovellettaviin tietosuojasääntöihin. Tarkemmin ottaen tätä asetusta sovelletaan "kaikkien yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn silloin, kun käsittely suoritetaan yhteisön oikeuden soveltamisalaan kokonaan tai osittain kuuluvien toimien toteuttamiseksi".

Asetuksen määritelmät ja asiasisältö noudattavat tiiviisti jäsenvaltioihin sovellettavan direktiivin 95/46/EY lähestymistapaa. Voidaan sanoa, että itse asiassa asetuksella 45/2001 pannaan täytäntöön kyseinen direktiivi Euroopan tasolla. Tämä merkitsee sitä, että asetuksessa käsitellään yleisiä periaatteita, kuten henkilötietojen asianmukaista ja laillista käsittelyä, suhteellisuutta ja tarkoituksenmukaista käyttöä, arkaluonteisten tietojen erityisiä ryhmiä, rekisteröidylle annettavia tietoja ja rekisteröidyn oikeuksia, sekä valvontaa ja täytäntöönpanoa ja oikeuskeinoja. Erityinen luku käsittelee henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa sisäisissä televiestintäverkoissa. Kyseisellä

* Yhdistetyt asiat C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, Kok. 2003, s.I-4989. Toinen tärkeä tuomio tällä alalla annettiin muutama kuukausi myöhemmin (Lindqvist, C-101/01).

luvulla pannaan itse asiassa täytäntöön Euroopan tasolla direktiivi 97/66 henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla.

Asetuksen mielenkiintoisena piirteenä on se, että yhteisön toimielinten ja elinten on nimitettävä ainakin yksi henkilö vastaamaan tietosuojasta. Näiden tietosuojasta vastaavien henkilöiden tehtävänä on varmistaa asetuksen säännösten sisäinen soveltaminen, ja tämä pitäisi tehdä riippumattomalla tavalla. Kaikissa yhteisön toimielimissä ja joissakin virastoissa on nyt tällainen tietosuojasta vastaava henkilö, ja monet heistä ovat toimineet aktiivisesti jo vuosia. Tämä tarkoittaa, että asetuksen täytäntöönpanemiseksi on tehty tärkeää työtä, vaikka valvontaviranomaista ei ole ollutkaan. Toinen näkökohta on se, että nämä tietosuojasta vastaavat henkilöt saattavat pystyä paremmin antamaan neuvoja tai puuttumaan johonkin asiaan jo varhaisessa vaiheessa ja olemaan apuna hyvien käytäntöjen kehittämisessä. Koska tietosuojasta vastaavilla henkilöillä on virallinen velvollisuus tehdä yhteistyötä Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa, tämä on hänelle hyvin tärkeä ja arvokas työskentelyverkosto, jota voidaan kehittää edelleen.

1.3. Tehtävät ja valtuudet

Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävät ja valtuudet on kuvattu selkeästi asetuksen 41, 46 ja 47 artiklassa (ks. liite A) sekä yleisellä että yksityiskohtaisemmalla tasolla. 41 artiklassa kuvataan hänen pääasiallinen tehtävänsä, joka on varmistaa, että yhteisöjen toimielimet ja elimet kunnioittavat luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia, erityisesti heidän oikeuttaan yksityisyyteen. Samassa artiklassa kuvataan myös yleisesti joitakin tehtävän erityispiirteitä. Näitä yleisiä tehtäviä käsitellään laajemmin ja tarkemmin 46 ja 47 artiklassa, joissa tehtävät ja valtuudet on lueteltu.

Tehtävät, velvollisuudet ja valtuudet on esitetty yleisesti ottaen samalla tavoin kuin kansallisten valvontaviranomaisten kohdalla: vastaanottaa ja tutkia kanteluita, suorittaa muita tutkimuksia, antaa tietoja rekisterinpitäjälle ja rekisteröidyille, suorittaa ennakkotarkastuksia jne. Asetuksessa Euroopan tietosuojavaltuutetulle annetaan valtuudet saada käyttöönsä kaikki asiaankuuluvat tiedot ja päästä kaikkiin asiaankuuluviin tiloihin, jos se on tarpeen tutkimusten suorittamiseksi. Hän voi myös määrätä seuraamuksia ja saattaa asioita yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi. Näitä **valvontatehtäviä** käsitellään tarkemmin tämän kertomuksen 3 luvussa.

Jotkin tehtävät ovat erityisluonteisia. Tehtävä antaa komissiolle ja muille yhteisön toimielimille neuvoja uuden lainsäädännön osalta, liittyy myös direktiiviehdotuksiin ja muihin toimenpiteisiin, joita on tarkoitus soveltaa kansallisella tasolla ja jotka saatetaan joutua saattamaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Asetuksen 28 artiklan 2 kohdassa tätä piirrettä korostetaan velvoittamalla komissio kuulemaan Euroopan tietosuojavaltuutettua, kun se antaa yksilöiden oikeuksien ja vapauksien suojeluun henkilötietojen käsittelyssä liittyvän lainsäädäntöehdotuksen. Tämä on strateginen tehtävä, jonka avulla Euroopan tietosuojavaltuutettu voi tarkastella yksityisyyteen kohdistuvia vaikutuksia varhaisessa vaiheessa ja keskustella mahdollisista vaihtoehdoista. Asiaankuuluvan kehityksen seuraaminen siltä osin kuin sillä saattaa olla vaikutusta henkilötietojen suojaan on myös tärkeä tehtävä. Näitä Euroopan tietosuojavaltuutetun **kuulemistehtäviä** tarkastellaan laajemmin tämän kertomuksen luvussa 4.

Edellisen kanssa luonteeltaan samantapainen tehtävä on velvollisuus tehdä yhteistyötä kansallisten valvontaviranomaisten ja kolmannen pilarin valvontaelinten, kuten Schengeniä, tullia, Europolia ja Eurojustia valvovien elinten kanssa, joista kukin on perustettu omalla oikeudellisella välineellä ja joista kukin koostuu kansallisten valvontaviranomaisten edustajista. Direktiivin 95/46/EY 29 artiklalla komissiota neuvomaan ja yhdenmukaisia politiikkoja kehittämään perustetun työryhmän edustajana Euroopan tietosuojavaltuutetulla on tilaisuus vaikuttaa tällä tasolla.

Kolmannen pilarin valvontaviranomaisten yhteistyön avulla tietosuojavaltuutettu voi seurata tapahtumia tällä alalla ja edistää henkilötietojen suojaamisen johdonmukaisempia ja yhtenäisempiä puitteita, pilarista tai erityisestä yhteydestä riippumatta. Kertomuksen 5 luvussa käsitellään **yhteistyötä** tarkemmin.

Tässä esityksessä esiin tulevat strategiset tehtävät, toisin sanoen **valvonta, kuuleminen ja yhteistyö**, on otettu lähtökohdiksi uuden viranomaisen kehittämiseksi sen toiminnan ensimmäisenä vuonna, ja ne tulevat ohjaamaan sen työtä myös lähitulevaisuudessa. On selvää, että Euroopan tietosuojavaltuutetun pääasiallisena tehtävänä on varmistaa, että yhteisön toimielimet ja elimet käsittelevät tietoja sovellettavia säädöksiä noudattaen ja jatkavat työtään tietosuojaystävällisen kulttuurin kehittämiseksi. Samalla on tärkeää varmistaa, että nämä säännöt ja periaatteet otetaan riittävällä tavalla huomioon uutta lainsäädäntöä ja politiikkaa valmisteltaessa ja että tietosuojan johdonmukaisuutta parannetaan riippumatta pilarista tai siitä kansallisesta yhteydestä, jossa henkilötietoja käsitellään. Näin ollen tähän vuosikertomukseen sisältyy myös tehtävämäärittely, jossa kuvataan Euroopan tietosuojavaltuutetun tärkeimmät strategiset tehtävät asetuksen 45/2001 mukaisesti.

1.4. Arvojen noudattaminen

Euroopan tason riippumattoman valvontaelimen perustaminen on paitsi vahvan tietosuojapolitiikan perustekijä, myös olennainen toimenpide sen varmistamiseksi, että perusoikeuskirjan 8 artiklassa ja perustuslain II-68 artiklassa vahvistettuja periaatteita ja arvoja vaalitaan.

II-68 artikla - Henkilötietojen suoja

1. Jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan.
2. Tällaisten tietojen käsittelyn on oltava asianmukaista ja sen on tapahduttava tiettyä tarkoitusta varten ja asianomaisen henkilön suostumuksella tai muun laissa säädetyn oikeuttavan perusteen nojalla. Jokaisella on oikeus tutustua niihin tietoihin, joita hänestä on kerätty, ja saada ne oikaistuksi.
3. Riippumaton viranomainen valvoo näiden sääntöjen noudattamista.

Tämä artikla korostaa selkeästi riippumattomien valvontaviranomaisten tehtävää näiden periaatteiden ja arvojen noudattamisessa. Sama pätee perustuslain I-51 artiklaan, jossa myös määrätään niiden noudattamisesta unionin tasolla. Euroopan tietosuojavaltuutettu toimii aktiivisesti laajemmissa puitteissa yhdessä komission, neuvoston, parlamentin, yhteisöjen tuomioistuimen, oikeusasiamiehen ja muiden asianomaisten kanssa kukin oman tehtävänsä mukaisesti.

Euroopan tietosuojavaltuutettu edistää näiden arvojen noudattamista **valvomalla** jatkuvasti sitä, miten yhteisön toimielimet ja elimet käsittelevät henkilötietoja, ja toteuttamalla tarvittaessa asianmukaisia toimenpiteitä. Yhteisöjen tuomioistuinta voidaan pyytää päättämään mahdollisista riidoista, jotka koskevat oikeudellisten velvoitteiden laajuutta tai seurauksia. Kun Euroopan tietosuojavaltuutettua **kuullaan** lainsäädäntöehdotuksista, komission, neuvoston ja parlamentin on käytettävä mahdollisia neuvoja asianmukaisesti hyväkseen. Samanlaisia menettelyjä saatetaan noudattaa Euroopan tietosuojavaltuutetun **tehdessä yhteistyötä** kansallisten valvontaviranomaisten tai kolmannen pilarin valvontaelinten kanssa. Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on kuitenkin joka tapauksessa varmistaa, että hänen tehtävänsä tulee hoidetuksi parhaalla mahdollisella tavalla. Se, toteutuuko tämä jossain tietyssä tapauksessa, riippuu suuresti toimielimistä ja muista asiassa mukana olevista osapuolista. Osallistuessaan toimintaan kulloisenkin tapauksen mukaan tietosuojavaltuutettu kuitenkin antaa arvokkaan panoksen tuodessaan esiin perusperiaatteiden asianmukaisuuden kulloisessakin asiayhteydessä. Euroopan tietosuojavaltuutettu pyrkii tällä tavoin edistämään ja kehittämään tehtävänsä.

Tässä kohdin on tärkeä todeta, että *yhä useammat EU:n politiikat riippuvat henkilötietojen*

laillisesta käsittelystä. Tämä on asianlaita, koska modernin yhteiskunnan monissa toiminnoissa tuotetaan henkilötietoja tai käytetään niitä. Tämä on totta myös yhteisön toimielimissä ja elimissä niiden hallinnollisessa työssä ja politiikkojen laatimisessa ja niin ollen myös niiden politiikkojen täytäntöönpanossa. Tämä merkitsee sitä, että **tosiasiallinen henkilötietojen suoja** unionin politiikkojen perusarvona olisi nähtävä niiden **menestymisen edellytyksenä**. Euroopan tietosuojavaltuutettu toimii tässä yleisessä hengessä ja odottaa myös saavansa myönteistä palautetta.

1.5. Vuoden 2005 tavoitteet

Vuoden 2004 toimintakertomuksen ensimmäinen luku päätetään toteamalla vuoden 2005 päätavoitteet. Näiden tavoitteiden toteutumista tarkastellaan seuraavassa vuosikertomuksessa. Tämä tulee toistumaan näissä vuosikertomuksissa jatkossakin.

- **Tietosuojasta vastaavien henkilöiden verkoston kehittäminen**

Euroopan tietosuojavaltuutettu edistää tietosuojasta vastaavien henkilöiden verkoston kehittämistä, erityisesti niissä elimissä, joissa tällaista vastuuhenkilöä ei vielä ole. Euroopan tietosuojavaltuutettu julkaisee tätä varten asiakirjan tietosuojasta vastaavien henkilöiden tehtävästä ja niistä tekijöistä, jotka vaikuttavat heidän tehtävänsä menestykselliseen hoitamiseen.

- **Esitteet, www-sivusto ja tiedotteet**

Euroopan tietosuojavaltuutettu laatii esitteet kaikilla virallisilla kielillä parantaakseen tietoisuutta rekisteröityjen oikeuksista ja hänen asetuksen (EY) 45/2001 mukaisesta tehtävästään. Www-sivustoa www.edps.eu.int kehitetään ja se tulee olemaan keskeisessä asemassa tiedotusstrategiassa. Tiedotteilla tiedotetaan tapahtumista säännöllisin välein.

- **Ilmoitukset ja ennakkotarkastukset**

Pyritään siihen, että ilmoitusten määrää lisättäisiin huomattavasti siten, että tietosuojasta vastaavat henkilöt ovat mukana olemassa olevissa käsittelytoimissa. Euroopan tietosuojavaltuutettu käyttää edelleen huomattavasti aikaa ja vaivaa sellaisten käsittelytoimien ennakkotarkastukseen, joilla todennäköisesti on erityisiä riskejä rekisteröityjen oikeuksille ja vapauksille. Ennakkotarkastusta koskevista perusteista ja menettelyistä julkaistaan periaateasiakirja.

- **Kanteluita ja tutkimuksia koskevat suuntaviivat**

Euroopan tietosuojavaltuutettu laatii kantelujen käsittelylle suuntaviivat, joihin sisältyy mm. niiden tutkittavaksi ottamista koskevat ehdot, tutkintamenettelyt, aikarajat. Nämä suuntaviivat julkaistaan Euroopan tietosuojavaltuutetun www-sivustolla. Tutkimusten suhteen toimitaan samalla tavoin, joko omasta aloitteesta tai kantelun perusteella.

- **Tarkastukset ja tutkimukset**

Euroopan tietosuojavaltuutettu kehittää perustan tarkastusmenettelyille varmistaakseen sen, että yhteisöjen toimielimet ja elimet noudattavat asetusta (EY) 45/2001. Hän myös suorittaa joitakin satunnaistarkastuksia joihinkin paikkoihin tutustuakseen käytäntöihin ja kannustaakseen toimielimiä ja elimiä noudattamaan asetusta vapaaehtoisesti. Muita tutkimuksia tehdään tarpeen mukaan.

- **Yksityisyys ja avoimuus**

Euroopan tietosuojavaltuutettu julkaisee asiakirjan, joka käsittelee yleisön oikeutta tutustua asiakirjoihin ja tietosuojaa. Sen tehtävänä on kannustaa hyviin käytäntöihin molemmilla

aloilla ja auttaa toimielimiä ja elimiä tekemään päätös sellaisissa tapauksissa, joissa on löydettävä tasapaino näiden kahden perusperiaatteen välillä.

- **Sähköisten viestinten valvonta ja liikennetiedot**

Euroopan tietosuojavaltuutettu kehittää suuntaviivat erilaisten liikenne- ja laskutustietojen käsittelyä varten (puhelin, sähköposti, matkapuhelin, Internet jne.) yhteisön toimielimissä, jotta selkiytettäisiin ja kehitettäisiin tällä hetkellä tällaisiin käsittelytoimiin sovellettavia turvatakuita.

- **Lainsäädäntöehdotuksia koskevat lausunnot**

Euroopan tietosuojavaltuutettu julkaisee periaateasiakirjan siitä, miten hän ymmärtää neuvooantavan tehtävänsä, kun kyse on henkilötietojen suojaamista koskevista lainsäädäntöehdotuksista. Tätä tehtävää kehitetään sen mukaisesti. Euroopan tietosuojavaltuutettu antaa lausuntoja asianmukaisista lainsäädäntöehdotuksista ja seuraa niitä tarvittaessa.

- **Kolmannen pilarin tietosuoja**

Euroopan tietosuojavaltuutettu kiinnittää erityistä huomiota johdonmukaisten oikeudellisten puitteiden kehittämiseen henkilötietojen suojalle kolmannessa pilarissa. Näiden puitteiden olisi oltava yhdenmukaisia nykyisten ensimmäisen pilarin periaatteiden kanssa, ottaen huomioon lainvalvontaa koskevat erityistarpeet sovellettavien oikeussuojan saatavuuden takeiden mukaisesti.

- **Resurssien kehittäminen**

Euroopan tietosuojavaltuutettu kehittää edelleen tarvittavia keinoja ja olosuhteita, jotta se voisi suorittaa tehtävänsä tehokkaasti. Olemassa olevien resurssien rajallinen lisääminen on tarpeen tuleviin haasteisiin vastaamiseksi ja sellaisen panoksen antamiseksi, mitä voidaan kohtuudella odottaa. Tämä ei rajoita mahdollisia uusia tehtäviä, jotka liittyvät ehdotettuun viisumitietojärjestelmään (VIS) tai muihin järjestelmiin, jotka ovat tarkistetun Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) kaltaisia.

2. Uuden "toimielimen" rakentaminen

2.1. Johdanto

Sen jälkeen kun Euroopan tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutettu nimitettiin vuoden 2004 tammikuussa, toteutettiin ensimmäiset toimenpiteet, jotta toiminta pääsisi hyvin alkuun. Muun muassa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission edustajien kanssa pidettiin ensimmäiset kokoukset yhteistyöpohjan muodostamiseksi jatkotoiminnan kehittämistä varten. Euroopan tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutettu katsoivat, että oli tarkoituksenmukaista alkaa työskentely Euroopan parlamentin tiloissa Brysselissä 2.2.2004*, ja asiasta ilmoitettiin kirjeitse Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle.

Toimielimen toiminta käynnistyi vuonna 2004 kolmessa vaiheessa:

a. Ensimmäinen vaihe: 2.2.– 24.6.2004

- Euroopan tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutettu saapuivat Brysseliin 2. helmikuuta 2004, eikä heillä ollut silloin vielä tiloja eikä sihteeristöä.
- Euroopan tietosuojavaltuutettu sai ensiksi **Euroopan parlamentin yksiköltä** tukea, jonka turvin
 - Euroopan tietosuojavaltuutettu sijoitettiin erääseen parlamentin rakennukseen, jossa oli peruskalusteet ja -laitteet toisesta viikosta lähtien,
 - laadittiin lisätalousarvio 10/2004 ja ennakoarvio vuoden 2005 menoista,
 - julkaistiin ilmoitukset varainhoitovuoden 2004 henkilöstötaulukoon otetuista avoinna olevista viroista,
 - laadittiin ja tehtiin sopimus hallinnollisesta yhteistyöstä Euroopan parlamentin, komission ja neuvoston yksiköiden kanssa.
- Komissio **siirsi** sihteeristön perustamistehtävään yhden yksikön päällikön toukokuussa; päätettiin lyhyen aikavälin työohjelmasta, jossa määritettiin painopisteet, joista tärkeimmän sijan sai henkilöstön palvelukseenotto.
- Luotiin Internet-sivusto, jonka osoite on <http://www.edps.eu.int>

b. Toinen vaihe: 24.6.– 1.10.2004

- Komission, Euroopan parlamentin ja neuvoston pääsihteerit allekirjoittivat 24. kesäkuuta Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa **sopimuksen hallinnollisesta yhteistyöstä**. Sen tarkoituksena on Euroopan tietosuojavaltuutetun avustaminen kolmen vuoden käynnistysvaiheen ajan. Avun antamista voidaan jatkaa kahdella vuodella.
- Toimielinten välisen sopimuksen soveltamissäännöt hyväksyttiin Euroopan parlamentin kanssa.

* Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja yleisistä ehdoista 1.7.2002 tehdyn Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission päätöksen N:o 1247/2002/EY 4 artiklan mukaisesti Euroopan tietosuojavaltuutetun ja apulaistietosuojavaltuutetun toimipaikka on Bryssel.

- Määrättyjen kolmen toimielimen eri yksikköjen kanssa oli lukuisasti yhteyksiä avun käytännön järjestelyjen määrittämiseksi.
- Hakuilmoitukseen vastanneiden ensimmäiset haastattelut alkoivat kesäkuussa, ja ensimmäiset työntekijät otettiin palvelukseen.

c. Kolmas vaihe: 1.10 2004.– 2004 vuoden loppu

- **Otettiin palvelukseen koko henkilöstö** varainhoitovuoden 2004 henkilöstötaulukon mukaisesti,
- Kutsuttiin kansainvälisiä asiantuntijoita Euroopan tietosuojavaltuutetun palvelukseen vuonna 2005 (kutsua ei voitu toimittaa aikaisemmin, koska vuoden 2004 talousarvion hyväksyminen myöhästyi eikä asiasta ollut varmuutta),
- Euroopan tietosuojavaltuutettu hyväksyi **sisäiset menettelyt** (käytännesäännöt ja hallinnollinen opas) **ja henkilöstösääntöjen** soveltamissäännöt.

2.2. Talousarvio

- Sen jälkeen kun 22.12.2003 oli tehty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös Euroopan tietosuojavaltuutetun ja apulaistietosuojavaltuutetun nimittämisestä (pätös julkaistu EUVL:ssä 17.1.2004), komissio toimitti 3.2.2004 alustavan esityksen **lisätalousarvioksi nro 2/2004**, jolla Euroopan tietosuojavaltuutettu sisällytettiin vuoden 2004 talousarvioon (pääluokka VIII B). Talousarvion perustana olivat samansuuruiset menot kuin komission yksiköiden jo vuonna 2002 kaavailemassa talousarviossa, ja sen kokonaismäärä oli 1 272 000 euroa. Talousarvion laadinnassa noudatettiin periaatetta Euroopan tietosuojavaltuutetun toiminnan vaiheittaisesta käynnistämisestä ja otettiin huomioon henkilöstön palvelukseenoton vaatima aika. Tulot arvioitiin 90 000 euron suuruisiksi. Budjettivallan käyttäjä hyväksyi alustavan lisätalousarvioesityksen. Komissio totesi erityisesti, että "tietosuojavaltuutettu voi itse tarvittaessa esittää vuonna 2004 toisen lisätalousarvion, jossa tarkennetaan pääluokan VIII B budjettia ja/tai henkilöstötaulukkoa".
- Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdotti korjaavaa ennakoarviota. Se sisällytettiin alustavaan esitykseen **lisätalousarvioksi nro 10/2004**, jonka komissio toimitti 26.7.2004. Korjaava ennakoarvio oli tarpeen, koska menot oli lisätalousarviossa 2/2004 arvioitu liian pieniksi, koska talousarvio oli sama kuin vuonna 2002 yhdeksäksi kuukaudeksi laadittu talousarvio. Siinä ei ollut otettu huomioon elinkustannusten nousua eikä toimintamenojen kasvua vuonna 2004, eikä se kattanut kokonaista vuotta. Lisätalousarviossa 10/2004 esitetyt määrät laskettiin Euroopan parlamentin ja komission yksiköiden toimittamien tietojen perusteella. Budjettivallan käyttäjä hyväksyi varainhoitovuoden 2004 lisätalousarvion lopullisesti 1.10.2004, ja sen kokonaismäärä on 1 942 279,00 euroa. Vuosi 2004 oli jo siis melko pitkällä, kun Euroopan tietosuojavaltuutetun käytössä oli kyseisen vuoden talousarvio, mikä oli omiaan hillitsemään tiettyjä menoja.
- Euroopan parlamentti pyysi 9.3.2004 antamassaan päätöslauselmassa Euroopan tietosuojavaltuutettua toimittamaan 30.9.2004 mennessä budjettivallan käyttäjälle **kertomuksen** vuoden 2005 talousarvion ensimmäistä käsittelyä silmällä pitäen. Päätöslauselman 2 artiklan mukaisesti budjettivallan käyttäjälle toimitettiin kertomus, jossa arvioidaan toiminnallisia tarpeita, hallinnollisten rakenteiden perustamisen edistymistä

vuoden 2004 helmikuun ja syyskuun välisenä aikana, palvelukseenottomenettelyitä, yhteistyösopimusta Euroopan parlamentin kanssa, varainhoitoa ja budjettihallintoa.

- Vuoden **2005 talousarvio** hyväksyttiin joulukuussa 2004, ja sen kokonaismäärä on 2 879 305,00 euroa. Siinä on vuoden 2004 talousarvioon (laskettu 11 kuukaudelta) nähden lisäystä 48,8 prosenttia. Talousarvio laskettiin komission toimittamien makrotaloudellisten tietojen ja budjettivallan käyttäjän poliittisten suuntaviivojen perusteella sekä Euroopan tietosuojavaltuutetun toiminnan käynnistymisestä alkaen koko vuoden aikana kehittyneen dynamiikan pohjalta.
- Sisäisen talousarvio- ja varainhallinnon osalta Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi hallinto-, henkilöstö- ja budjettiyksikön päällikölle tehtäväksi toimia valtuutettuna tulojen ja menojen hyväksyjänä. "Initiating agent" on nimitetty.
- Komission (budjettipääosaston) apu on ollut runsasta ja arvokasta: Komission tilinpitäjä nimitettiin **Euroopan tietosuojavaltuutetun tilinpitäjäksi**. Komission budjettiosaston yksiköt avustavat Euroopan tietosuojavaltuutettua teknisellä tasolla talousarvion laatimisessa ja toteuttamisessa, ja keskitetyn varainhoidon yksikkö antaa tiedotusapua.
- Komission sisäinen tarkastaja nimitettiin **Euroopan tietosuojavaltuutetun sisäiseksi tarkastajaksi**. Euroopan tietosuojavaltuutettu on perustamassa sisäisen tarkastuksen järjestelmää. Tarkastusstandardeja hyväksytään parhaillaan, ja ne muistuttavat komission standardeja, mutta niissä otetaan huomioon uuden ja pienen toimielimen tarpeet ja erityispiirteet.

2.3. Yhteistyö

- Komission, Euroopan parlamentin ja neuvoston pääsihteerit tekivät 24.6.2004 sopimuksen **hallinnollisesta yhteistyöstä**. Hallinnollisen avun katsottiin olevan tarpeen toiminnan alkuvuosina ennen kaikkea seuraavista kolmesta syystä:
 - Euroopan tietosuojavaltuutettu voi hyödyntää muiden toimielinten hallinnon ja rahoituksen alalla hankkimaa kokemusta taitotiedon siirron ansiosta,
 - Euroopan tietosuojavaltuutettu saa tilaisuuden lisätä viipymättä näkyvyyttään toimielinten tasolla tehtäviensä ja oikeuksiensa täytäntöönpanon avulla,
 - voidaan noudattaa moitteettoman varainhoidon kultaista sääntöä luomalla mittakaavaetua.
- Euroopan parlamentin yksikköjen ja tietosuojavaltuutetun välisessä sopimuksessa määritellään toimielinten välisen sopimuksen soveltamissäännöt. Neuvoston yksikköjen kanssa laaditaan parhaillaan vastaavanlaista sopimusta, ja asiaa koskevista suuntaviivoista on sovittu komission yksikköjen kanssa.
- **Toimielinten välisen sopimuksen perusteella:**
 - komission tilinpitäjä nimitettiin Euroopan tietosuojavaltuutetun tilinpitäjäksi ja komission sisäinen tarkastaja nimitettiin Euroopan tietosuojavaltuutetun sisäiseksi tarkastajaksi,
 - komission yksiköt avustavat kaikissa tehtävissä, jotka kuuluvat tietosuojavaltuutetun henkilöstöhallintoon (henkilöstön palvelukseenotto, oikeuksien vahvistaminen, palkanmaksu, sairauskulujen korvaaminen, virkamatkojen korvaaminen jne.),
 - komission yksiköt avustavat Euroopan tietosuojavaltuutettua talousarvion laatimisessa ja toteuttamisessa,

- Euroopan tietosuojavaltuutettu toimii Euroopan parlamentin tiloissa ja Euroopan parlamentin yksiköt antavat sille laitteisto- ja taitotietoapua, jota Euroopan tietosuojavaltuutettu tarvitsee parlamentin tiloissa (rakennusten turvallisuus, posti, tietotekniikka, puhelinyhteydet, toimistotilat ja niiden kalustus),
 - neuvosto antaa apua huolehtimalla käännöksistä.
- On syytä korostaa, että yhteistyö on alusta lähtien sujunut edellä mainittujen kolmen toimielimen useimpien yksiköiden kanssa hyvin, ja se on osoittautunut useimmissa tapauksissa hyvin tehokkaaksi ja ehdottomasti hyödylliseksi. Valitettavasti tieto sopimuksesta ei ole kuitenkaan aina levinnyt niihin yksiköihin, joiden on määrä avustaa Euroopan tietosuojavaltuutettua, mikä on hidastanut tiettyjä töitä.

2.4. Henkilöstövoimavarat

- Tehtävien runsaasta kirjosta asetettiin ensisijaiseksi **palvelukseenotto**. Henkilöstötaulukon mukaisesti otettiin palvelukseen 15 henkilöä. Ensimmäisessä vaiheessa elokuussa otettiin palvelukseen aluksi se henkilöstöryhmä, joka loi ja pystytti tarvittavan hallinnollisen rakenteen ennen loppuryhmän saapumista. Palvelukseenotossa noudatettiin toimielinten voimassa olevia sääntöjä: ensimmäisellä sijalla olivat toimielinten väliset henkilöstösiirrot, toisella sijalla valitseminen varalla olevien luettelosta ja kolmannella sijalla palvelukseenotto toimielinten ulkopuolelta. Tällä hetkellä palveluksessa olevasta 15 henkilöstä seitsemän on virkamiehiä (kaksi siirrettiin muista toimielimistä, viisi valittiin varalla olevien luettelosta) ja kahdeksan on väliaikaisia toimihenkilöitä.
- **Hallinnolliseen rakenteeseen** kuuluu yksikkö, joka vastaa hallinnosta, henkilöstöstä ja talousarviosta (viisi henkilöä), ja yksikkö, joka vastaa operatiivisista tehtävistä (10 henkilöä). Jälkimmäinen yksikkö on jaettu kahteen osaan, joista toisen vastuulla ovat valvontatoimet ja toisen vastuulla ovat yleiset poliittiset näkökohdat (tehtävät, jotka liittyvät etupäässä lainsäädäntöön ja kuulemiseen) ja tiedotukselliset näkökohdat. Tällä yksilöllä ei ole päällikköä, koska toimielimen jäsenet osallistuvat aktiivisesti ja suoraan asioiden käsittelyyn ja Euroopan tietosuojavaltuutetun tämänhetkisen koon huomioon ottaen alkuvaiheessa on haluttu edistää ryhmätyötä ilman hierarkkista rakennetta.
- Tässä kohdin on myös korostettava, että komission yksiköiltä saatiin huomattavaa ja tehokasta apua palvelukseenotossa (avoimia virkoja koskevien ilmoitusten julkaiseminen, työsopimusten laatiminen, oikeuksien vahvistaminen, lääkärintarkastukset, palkanmaksu jne.) sekä henkilöstöhallintoon kuuluvissa tehtävissä: henkilöstö, palvelukseen tulemiseen ja palvelussuhteen lopulliseen päättymiseen, virkamatkoihin ja matkoihin, sosiaaliin ja lääketieteellisiin palveluihin jne. liittyvät erilaiset korvaukset ja maksut.

2.5. Toimistotilat

- Euroopan tietosuojavaltuutetulla on toimitilat ja laitteet Brysselissä eräässä Euroopan parlamentin **rakennuksessa** osoitteessa rue Montoyer 63.
- Euroopan parlamentin toimivaltaiset yksiköt antavat hyvin tarpeellista apua hallinnollisesta yhteistyöstä tehdyn sopimuksen perusteella Euroopan tietosuojavaltuutetulle lähinnä **laitteiston** ja tietosuojavaltuutetun sijoittumiseen parlamentin tiloihin liittyvän taitotiedon osalta: tilojen turvallisuus, tilojen järjestäminen, kalustaminen (peruskalusteet on toimitettu), televiestintä-, puhelin-, monistus- ja postipalvelut jne. Euroopan tietosuojavaltuutettu on

saanut arvokasta infrastruktuuri- ja tietotekniikka-apua (tietokoneet sekä asianmukainen infrastruktuuri Internet-sivustoa ja sähköpostia varten).

- Yhteistyön säännöt on vahvistettu Euroopan parlamentin kanssa tehdyn toimielinten välisen sopimuksen soveltamissäännöissä. On tuotu esiin kysymys tähän apuun liittyviä tiettyjä seikkoja täsmentävän lisäyksen tekemisestä sopimukseen.
- Euroopan parlamentti laskuttaa rakennukseen, laitteistoon ja erilaisiin toimintakustannuksiin liittyvät kustannukset Euroopan tietosuojavaltuutetulta.

2.6. Hallinnollinen ympäristö

- Valmisteilla on **työjärjestys**, jossa määritellään tarkkaan tehtävien jakautuminen ja virkamatkojen toteuttamiseen liittyvät toimielimen keskeiset menettelytavat. Työjärjestys on tarkoitus hyväksyä vuoden 2005 alkupuolella.
- Ensimmäiset **henkilöstösääntöjen soveltamista** koskevista yleisistä säännöistä on hyväksytty. Ne vastaavat komissiossa sovellettavia sääntöjä silloin, kun on kyse aloista, joilla komissio avustaa Euroopan tietosuojavaltuutettua.
- Henkilöstöä koskevista säännöistä on annettu asiaa koskeva tiedote henkilöstölle, ja ne on tallennettu S-asemalle, joka on eräänlainen Euroopan tietosuojavaltuutetun Intranet. Koko Euroopan tietosuojavaltuutetun henkilöstöllä on pääsy siihen. Lisäksi on laadittu **hallinnollinen opas**, joka jaetaan kaikille uusille työntekijöille. Oppaassa on kaikki Euroopan tietosuojavaltuutetun henkilöstön kannalta tärkeät hallinnolliset tiedot. Henkilöstölle ilmoitetaan sähköpostitse kaikista S-aseman ja oppaan päivityksistä. Uusille työntekijöille järjestetään tiedotustilaisuus, ja he saavat perehdytyskansion, jossa on edellä mainitut asiakirjat.
- **Käytännesäännöt** on hyväksytty, ja niihin on otettu mallia Euroopan parlamentin hyväksymistä käytännesäännöistä. Käytännesääntöjen oheen kuuluu se, että jokainen työntekijä antaa palvelukseen tullessaan kirjallisen sitoumuksen, jossa hän lupaa säilyttää niiden tietojen luottamuksellisuuden, joihin hänellä on työssään pääsy. Tämä merkitsee Euroopan tietosuojavaltuutetun perusarvojen konkreettista hyväksymistä.

2.7. "Workflow"

- Asianohjausjärjestelmän ("Workflow") kehittäminen pantiin alulle sen jälkeen kun toimielimen perusta oli luotu kolmen ensimmäisen kuukauden aikana ja Euroopan tietosuojavaltuutettu oli saanut ensimmäiset työntekijänsä ja yhden harjoittelijan. Kehitettiin ensimmäinen postijärjestelmä, joka kattaa sekä paperimuotoisen että sähköisen **saapuvan ja lähtevän postin** ja sähköpostin. Samoin perustettiin asiakirjarekisteri. Sen jälkeen kun skannauksen *pdf*-muotoon mahdollistava järjestelmä oli saatavissa, otettiin käyttöön hiukan joustava periaate asiakirjojen paperi- ja sähköisten versioiden käytöstä rinnakkain. Kirjoitetut viestit kulkevat Euroopan tietosuojavaltuutetun toimiston työntekijöiden välillä sähköpostitse ja jaettuina asiakirjoina. Tiedot ovat kaikkien saatavilla sähköisen kirjaston ja päivitettyjen kaavioiden ansiosta.
- Euroopan tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutettu valvovat **asioiden** ottamista käsiteltäväksi (kaikilla asioilla on vuosikohtainen yleinen numero). Kullakin toimiston

yksiköllä on vastuu jostakin tietystä asiasta ja yksikkö jakaa kaikki asiat tasapuolisesti henkilöstön kesken. Tärkeimpiä hankkeita hoitaa kaksi henkilöä yhdessä. Luonnoksista keskustellaan yhdessä Euroopan tietosuojavaltuutetun ja/tai apulaistietosuojavaltuutetun kanssa ja jompikumpi heistä allekirjoittaa lopullisen asiakirjan. Tarvittaessa asioista päästään yhteisymmärrykseen aivoriihen avulla.

- Koordinointi, myös hallinnollisen ja henkilöstöyksikön koordinointi, hoidetaan viikoittaisten kokousten avulla. Hallinnolliset asiat ratkaistaan "hallintoneuvostossa" (Euroopan tietosuojavaltuutettu, apulaistietosuojavaltuutettu ja hallinto-/henkilöstö-/budjettiyksikön päällikkö), ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutettu keskustelevat yhdessä tärkeimmistä kysymyksistä. Kerran kuussa pidetään koko henkilöstön yhteinen tiedotus- ja koulutustilaisuus, jolla on jokin erityisaihe, jonka esittelee joku henkilöstön jäsen.

2.8. Näkyvyys

- **WWW-sivusto** on luotu nopeassa tahdissa Euroopan parlamentin avustamana. Sivusto päivitetään säännöllisesti, ja sillä on linkkejä kansallisiin tietosuoja-alan laitoksiin ja viranomaisiin. WWW-sivuston toinen versio on nyt valmisteluvaiheessa ja saataneen valmiiksi vuoden 2005 aikana.
- Toimielimen **tiedotuskampanja** on käynnissä: Sen ensimmäisessä vaiheessa jaettiin laajasti kaikkien toimielinten ja elinten henkilöstöille esite, jossa muistutettiin jokaisen oikeuksista tietosuojan alalla. Toinen esite jaettiin kohdennetusti henkilöille, jotka toimivat samoissa elimissä esimiestehtävissä.
- Jotta toimielin ja Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnot tulisivat mahdollisimman laajasti tunnetuiksi, tekstit julkaistaan eri kielillä. Neuvosto antaa arvokasta apua toimittamalla nopeassa aikataulussa **käännökset**.

2.9. Toimielinten väliset suhteet

- Euroopan tietosuojavaltuutettu on mukana useissa **toimielinten välisissä komiteoissa**, joilla on toimivalta budjetti-, henkilöstö- ja hallintoalan asioissa. Henkilöstöalan osalta tietosuojavaltuutettu on hallintojohtajien komitean jäsen ja osallistuu tarkkailijana henkilöstösääntökomitean (henkilöstösääntöjä ollaan muuttamassa, jotta Euroopan tietosuojavaltuutettu tunnustettaisiin jäseneksi) ja Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimiston hallintoneuvoston kokouksiin.
- On otettu ensimmäiset askeleet siihen suuntaan, että Belgian viranomaiset **tunnustaisivat** toimielimen.

2.10. Johtopäätökset

Vuosi 2004 oli **aloitusvuosi**, jolloin Euroopan tietosuojavaltuutettu asettui hallinto-, budjetti- ja henkilöstöasioiden osalta toimintaympäristöön, jolle luotiin perusta Euroopan parlamentin, komission ja neuvoston avustuksella. Näin saatiin taitotietoa, arvokasta apua tiettyjen tehtävien suorittamisessa ja mittakaavaetua.

Euroopan tietosuojavaltuutettu aikoo **jatkaa** organisaationsa rakentamista vuonna 2005 ottamalla

palvelukseen neljä uutta työntekijää henkilöstötaulukon mukaisesti ja hyväksymällä toimielimen moitteettoman toiminnan edellyttämät sisäiset säännöt. Kun säännöissä on kyse henkilöstösääntöjen soveltamisesta, ne hyväksytään henkilöstösääntökomitean lausunnon mukaisesti ja sen jälkeen kun on kuultu henkilöstökomiteaa, joka perustetaan vuoden 2005 alkupuolella.

3. Valvonta

3.1. Yleistä

Kuten Euroopan tietosuojavaltuutetun nimestä käy ilmi, hänen perustehtävänä on valvoa riippumattomalla tavalla asetuksen (EY) 45/2001 säännösten ja muiden asiaankuuluvien säädösten soveltamista kaikkiin yhteisöjen toimielinten tai elinten suorittamiin henkilötietojen käsittelyihin (lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta sen lainkäyttötehtävissä) silloin, kun käsittely suoritetaan yhteisön oikeuden soveltamisalaan kokonaan tai osittain kuuluvien toimien toteuttamiseksi ja edellyttäen, että käsittely suoritetaan kokonaan tai osittain automaattisesti, sekä sellaisten henkilötietojen muuhun kuin automaattiseen käsittelyyn, jotka muodostavat rekisteröintijärjestelmän osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisteröintijärjestelmän osa (asetuksen 45/2001 1 artiklan 2 kohta, 3 artikla ja 46 artiklan c kohta).

Tätä varten asetuksessa esitetään ja asetetaan joitakin valvontatehtävään liittyviä velvoitteita ja valtuuksia. Ennakkotarkastuksiin viitataan asetuksen 27 artiklassa ja 46 artiklan i–j kohdassa. Rekisteröidyille annettava neuvonta sen varmistamiseksi, että heille kuuluvia oikeuksia käytetään ja kunnioitetaan, mainitaan 47 artiklan 1 kohdan a alakohdassa. Kanteluihin viitataan erityisesti 32 artiklan 2 kohdassa, 33 artiklassa ja 46 artiklan a–b kohdassa. Tutkimuksista säädetään 46 artiklan b ja e alakohdassa. Kaikkia näitä valvontavälineitä on käytetty vuonna 2004, kuten jäljempänä todetaan.

Asetuksen 46 artiklan h alakohdassa mainitaan joitakin tehtäviä, jotka tulevat todennäköisesti ajankohtaisiksi lähitulevaisuudessa. Vuonna 2004 ei ilmennyt tilaisuutta määrittellä, perustella ja julkaista 10 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja poikkeuksia (tiettyjen tietojen käsittelyyn liittyvät muut poikkeukset) eikä 10 artiklan 2 artiklan b alakohdassa (tietojen käsittely työoikeuden alalla) ja 5 kohdassa (rikoksiin liittyvä tietojenkäsittely) sekä 19 artiklassa (automaattiset yksittäispäätökset) tarkoitettuja lupia. Ennakkotarkastusten osalta (asia 2004/0196, ks. jäljempänä) tärkeimpiä kysymyksiä, joista Euroopan tietosuojavaltuutetulta on pyydetty lausuntoa, ovat olleet henkilönumeron käyttöä koskevat edellytykset (10 artiklan 6 kohta) ja tilastollisia tarkoituksia koskevan käsittelyn suojaustoimet (12 artiklan 2 kohta).

Euroopan tietosuojavaltuutetulle annetun toimivallan osalta voidaan todeta, että tähän mennessä ei ole annettu varoituksia, kieltoja tai muita vastaavia. Osa rekisterinpitäjistä on jo noudattanut tietosuojavaltuutetun antamaa lausuntoa; toisten odotetaan toteuttavan suositellut toimenpiteet lähiaikoina. Seuranta on tältä osin meneillään.

Eurodacin keskusyksikön valvonta on annettu neuvoston asetuksen (EY) N:o 2725/2000 20 artiklan 11 kohdan nojalla Euroopan tietosuojavaltuutetulle. Asiaa käsitellään jäljempänä 3.7 kohdassa.

Ennen erilaisten valvontatehtävien yksityiskohtaisempaa analyysiä on mainittava tietosuojasta vastaavan henkilön ratkaisevan tärkeä tehtävä.

3.2. Tietosuojasta vastaavat henkilöt

Asetuksen 45/2001 24 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteisöjen toimielimiin ja elimiin nimitetään tietosuojasta vastaava henkilö, jolla on henkilötietojen tehokkaan suojan toteuttamisen kannalta keskeinen asema. Kunkin yhteisöjen toimielimen ja yhteisöjen elimen on nimitettävä vähintään yksi tietosuojasta vastaava henkilö, jonka perustehtävänä on varmistaa itsenäisesti asetuksen säännösten

soveltaminen toimielimen tai elimen sisällä (24 artiklan 1 kohdan c alakohta). Kyseisessä artiklassa ja asetuksen liitteessä esitetään tietosuojasta vastaavan henkilön tehtävät, velvollisuudet ja toimivalta. Valvonnan osalta on korostettava muun muassa seuraavia tehtäviä: tietosuojasta vastaava henkilö pitää rekisterinpitäjän suorittamista käsittelyistä rekisteriä ja ilmoittaa Euroopan tietosuojavaltuutetulle käsittelyistä, jotka edellyttävät ennakkotarkastusta, ja tutkii omasta aloitteestaan tai pyynnöstä hänen tehtäviinsä liittyviä asioita. Hänen on myös tehtävä yhteistyötä Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa.

Tällä hetkellä yhteisöjen toimielinten ja elinten nimittämien tietosuojasta vastaavien henkilöiden luettelossa on 15 henkilöä, joilla joissakin tapauksissa on myös avustaja. Osa heistä on osa-aikaisia. Jotkin virastot eivät ole vielä nimittäneet tietosuojasta vastaavaa henkilöä. Niitä muistutetaan nimitysasiasta vuoden 2005 kuluessa 2.8 kohdassa mainitun tiedotuskampanjan seurannan yhteydessä.

Komissiolla on oma tietosuojaa koskeva järjestelynsä. Komissiossa on tietosuojasta vastaava henkilö ja tätä avustava henkilö sekä tietosuojakoordinaattoreiden verkosto, joka koostuu kunkin pääosaston yhteyshenkilönä toimivista koordinaattoreista. Tämän lisäksi petostentorjuntavirastolla (OLAF) on erityisasemansa takia oma tietosuojasta vastaava henkilönsä.

Jo ennen Euroopan tietosuojavaltuutetun ja apulaistietosuojavaltuutetun nimittämistä eri toimielinten ja elinten tietosuojasta vastaavien henkilöiden välillä oli hyvin aktiivista yhteistyötä.

Heillä oli tapana tavata kolme - neljä kertaa vuodessa ja vaihtaa tehtäviinsä liittyviä tietoja ja kokemuksia. Kokouksia järjestettiin edelleen vuonna 2004 siten, että Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistui kokousten toiseen osaan. Tietosuojasta vastaavat henkilöt käsittelevät siis ensin keskenään yhteisesti kiinnostavia asioita, joista keskustellaan tämän jälkeen Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa, joka antaa niistä oman palautteensa. Kokoukset ovat olleet Euroopan tietosuojavaltuutetun kannalta luontevia tilaisuuksia tiedottaa tietosuojasta vastaaville henkilöille erilaisista hankkeista, joissa heiltä pyydetään yhteistyötä. Tällaisia ovat olleet lähinnä jälkeinpäin tehtävien tarkastusten koordinointi ja ajoittaminen (ks. 3.3.3 kohta jäljempänä) sekä tietojen kerääminen tiedonsaantioikeutta ja tietosuojaa koskevista nykykäytännöistä, toimielinten ja elinten sähköisten järjestelmien hyväksyttävää käyttöä koskevista nykyisistä säännöistä sekä nykyisestä viestintätietojen tallentamisesta (ks. 3.6 kohta "Tutkimukset").

Jotkin kysymykset huolestuttavat suuresti sekä tietosuojasta vastaavia henkilöitä että Euroopan tietosuojavaltuutettua, muun muassa se, miten taata tietosuojasta vastaavien henkilöiden tehtävienhoidon riippumattomuus (esim. tietosuojasta vastaavan henkilön arviointi, käytettävissä olevat keinot) erityisesti silloin, kun henkilö hoitaa tehtäviään osa-aikaisesti, sekä henkilötietoja koskevien käsittelyjen rekisteröinnin hitaus. Asetuksen 50 artiklassa säädetty yhden vuoden siirtymäkausi kaikkien käsittelyjen saattamiseksi asetuksen mukaisiksi on epäilemättä liian lyhyt, mutta tällä hetkellä aivan liian monet käsittelyt ovat vielä rekisteröimättä asianomaisen toimielimen tai elimen tietosuojasta vastaavan henkilön rekisteriin puhumattakaan niistä virastoista, jotka eivät ole vielä nimittäneet tietosuojasta vastaavaa henkilöä. Tämän vuoksi vuonna 2005 olisi keskityttävä ennen kaikkea lisäämään huomattavasti nykyisistä käsittelyistä tehtävien ilmoitusten lukumäärää.

Yhteisten kokousten lisäksi vuonna 2004 oli useita yhteydenottoja ja kokouksia pääasiassa suurimpien toimielinten (komissio, neuvosto ja Euroopan parlamentti) tietosuojasta vastaavien henkilöiden mutta myös muiden tahojen kanssa.

3.3. Ennakkotarkastukset

3.3.1. Oikeusperusta

Yleisperiaate: 27 artiklan 1 kohta

Asetuksen (EY) 45/2001 27 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan tietosuojavaltuutetun on tarkastettava ennakolta "ne käsittelyt, joihin saattaa liittyä erityisiä rekisteröityjen oikeuksiin ja vapauksiin liittyviä vaaroja käsittelyjen luonteen, laajuuden tai tarkoitusten vuoksi". Asetuksen 27 artiklan 2 kohta sisältää luettelon käsittelyistä, joihin saattaa liittyä tällaisia vaaroja. Luettelo ei ole tyhjentävä. Siinä mainitsemattomat muutkin tapaukset saattavat sisältää rekisteröityjen oikeuksiin ja vapauksiin liittyviä erityisiä vaaroja ja näin ollen edellyttää Euroopan tietosuojavaltuutetun ennakkotarkastusta.

Euroopan tietosuojavaltuutettu esimerkiksi katsoi tarpeelliseksi suorittaa ennakkotarkastuksen Euroopan parlamentin viestintätietojen käsittelystä, koska ehdotetulla käsittelyllä olisi voinut olla huomattavia ja vakavia vaikutuksia kullekin asianomaiselle rekisteröidylle (asia 2004-0013).

Yleisesti sovellettavien yksilöllisten tunnisteiden käyttö (henkilökohtainen tunnistenumero) oli muun muassa yhtenä perusteena suorittaa ennakkotarkastus käsittelystä, joka ei sinänsä kuulunut 27 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan mutta joka aiheutti rekisteröidyille erityistä vaaraa (asia 2004-0196).

Asetuksen 27 artiklan 2 kohdassa luetellut tapaukset

Asetuksen 27 artiklan 2 kohdassa luetellaan joitakin käsittelyjä, joihin saattaa liittyä rekisteröityjen oikeuksia ja vapauksia koskevia erityisiä vaaroja :

- a) Terveysteen sekä rikoksia koskeviin epäilyihin, rikoksiin, rikosasioissa annettaviin tuomioihin tai turvaamistoimiin liittyvät tietojenkäsittelyt. Tätä perustellaan tietojen arkaluonteisuudella ja sillä, että ne luokitellaan asetuksen 10 artiklan mukaisesti erityisiin tietoryhmiin, minkä vuoksi niihin sovelletaan erityisiä säännöksiä.
- b) Käsittelyt, joiden tarkoituksena on arvioida rekisteröityjen henkilökohtaisia ominaisuuksia, kuten heidän pätevyyttään, suorituskykyään tai käyttäytymistään. Henkilön arviointiin tarkoitetut käsittelyt saattavat selvästi vaarantaa rekisteröidyn oikeuksia.
- c) Käsittelyt, jotka mahdollistavat eri tarkoituksia varten käsiteltyjen tietojen sellaisen yhdistämisen, jota koskevia säännöksiä ei ole kansallisessa tai yhteisön lainsäädännössä. Tällä säännöksellä pyritään estämään eri tarkoituksia varten kerättyjen tietojen yhdistäminen keskenään. Vaarana on, että yhdistämällä tietoja saadaan uusia tietoja tai muutetaan tarkoitusta, jota varten tiedot alun perin oli kerätty.
- d) Käsittelyt, joiden tarkoituksena on henkilön jättäminen ilman tiettyä oikeutta, etuutta tai sopimusta. Tällainen käsittely aiheuttaa rekisteröidylle erityisen vaaran ja edellyttää riittävien takeiden järjestämistä.

Ilmoittaminen / kuuleminen

Euroopan tietosuojavaltuutettu tekee ennakkotarkastuksia sen jälkeen, kun hän on saanut ilmoituksen tietosuojasta vastaavalta henkilöltä. Tätä varten Euroopan tietosuojavaltuutettu on laatinut erityisen ilmoituslomakkeen.

Tietosuojasta vastaava henkilö voi myös neuvotella Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa, jos ennakkotarkastuksen tarpeellisuudesta on epäselvyyttä (27 artiklan 3 kohta).

Määräaika sekä sen keskeyttäminen ja pidentäminen

Euroopan tietosuojavaltuutettu antaa lausuntonsa kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen saamisesta.

Jos Euroopan tietosuojavaltuutettu pyytää lisätietoja, tämän määräajan kulumisen voidaan keskeyttää, kunnes Euroopan tietosuojavaltuutettu on saanut kyseiset tiedot.

Jos asian monimutkaisuus sitä edellyttää, tätä määräaikaa voidaan Euroopan tietosuojavaltuutetun päätöksellä pidentää uudella kahden kuukauden määräajalla. Tästä päätöksestä on ilmoitettava rekisterinpitäjälle ennen alkuperäisen kahden kuukauden määräajan päättymistä.

Jos Euroopan tietosuojavaltuutetun lausuntoa ei ole annettu kahden kuukauden määräajan kuluessa, jota on mahdollisesti pidennetty, sen katsotaan olevan myönteinen.

3.3.2. Lausunnot ja seuranta

Asetuksen 27 artiklan 4 kohdan mukaan Euroopan tietosuojavaltuutetun lopullinen kanta esitetään lausuntona, joka toimitetaan käsittelystä vastaavalle rekisterinpitäjälle ja asianomaisen toimielimen tai elimen tietosuojasta vastaavalle henkilölle.

Lausunnon rakenne

Lausunnot ovat rakenteeltaan seuraavanlaisia: kuvaus käsittelystä, yhteenveto tosiasioista, oikeudellinen analyysi ja päätelmät.

Oikeudellinen analyysi aloitetaan tarkastelemalla, edellyttääkö kyseinen käsittely ennakkotarkastusta. Jos käsittely ei kuulu 27 artiklan 2 kohdassa lueteltuihin, Euroopan tietosuojavaltuutettu tutkii, millaisia vaaroja siihen saattaa liittyä rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien kannalta. Jos käsittelyn katsotaan edellyttävän ennakkotarkastusta, oikeudellisessa analyysissä keskitytään tutkimaan, onko käsittely asetuksen (EY) 45/2001 asiaankoskevien säännösten mukaista. Euroopan tietosuojavaltuutettu saattaa tämän tarkastelun perusteella todeta, että käsittely ei ole asetuksen (EY) 45/2001 säännösten vastaista. Tarvittaessa tällaiseen toteamukseen liitetään edellytys tiettyjen suositusten huomioon ottamisesta.

Jotta taattaisiin, kuten muillakin aloilla, että kaikki asianosaiset toimivat samojen periaatteiden mukaisesti ja että Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnot perustuvat kaikkien merkittävien tosiseikkojen perinpohjaiseen analyysiin, käytännön kokemusten pohjalta laaditaan parhaillaan ennakkotarkastuskäsikirjaa, jonka perusosana on lausuntojen rakenne. Lisäksi on laadittu tarkastuslista sen varmistamiseksi, että sekä lisätietoja etsittäessä ja lausuntoa laadittaessa mitään näkökohtaa ei unohdeta tai aliarvioida.

Seuranta: lausunnosta päätöksiin

Euroopan tietosuojavaltuutettu antaa lausunnon hänelle ennakkotarkastusta varten toimitetusta asiasta. Lausunto voi sisältää joukon suosituksia, jotka on otettava huomioon, jotta käsittely olisi asetuksen (EY) 45/2001 mukainen. Jos rekisterinpitäjä ei noudata näitä suosituksia, Euroopan tietosuojavaltuutettu voi käyttää hänelle asetuksen 47 artiklan mukaisesti kuuluvaa toimivaltaa. Euroopan tietosuojavaltuutettu voi erityisesti saattaa asian asiaankuuluvan yhteisöjen toimielimen tai elimen käsiteltäväksi. Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutettu voi määrätä, että tietoja koskevien tiettyjen oikeuksien käyttöä koskevat pyynnöt täytetään, jos ne on evätty 13–19 artiklan vastaisesti, antaa rekisterinpitäjälle huomautuksen tai varoituksen, määrätä kaikkien tietojen korjaamisesta, suojaamisesta, poistamisesta tai tuhoamisesta tai kieltää käsittelyn väliaikaisesti tai lopullisesti. Jos Euroopan tietosuojavaltuutetun päätöksiä ei noudateta, hänellä on oikeus saattaa asia Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi perustamissopimuksessa määrättyjen edellytysten

mukaisesti.

Workflow-järjestelmä on laadittu sen varmistamiseksi, että kunkin asian seuranta kattaa kaikki suositukset ja lopulta kaikki täytäntöönpanomääräykset.

Rekisteri

Asetuksen 27 artiklan 5 kohdan mukaisesti Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää rekisteriä kaikista hänelle ennakkotarkastusta varten ilmoitetuista käsittelyistä. Rekisterin on sisällettävä 25 artiklassa tarkoitettut tiedot ja se on vapaasti yleisön saatavilla.

Tämä oikeudellinen kuvaus sisältää itsessään melko staattisen lähestymistavan, koska siinä otetaan huomioon tietojen rekisteröinti vain käsittelyn alkuvaiheessa. Avoimuutta edistäväksi välineeksi Euroopan tietosuojavaltuutettu on organisoinut rekisterin, joka sekä täyttää asetuksen vaatimukset että lisää siihen joitakin käytännöllisiä ja täydentäviä osia.

Euroopan tietosuojavaltuutettu on laatinut ennakkotarkastusta koskevan ilmoituslomakkeen, jonka tietosuojasta vastaavat henkilöt täyttävät. Ensimmäisen vuoden kokemusten perusteella tällä tavoin vältetään useissa tapauksissa tarve keskeyttää ennakkotarkastuksen määräajan kulumisen lisätietojen hankkimiseksi. Lomake sisältää kaikki 25 artiklassa mainitut tiedot, joihin Euroopan tietosuojavaltuutettu on lisännyt joitakin muita ennakkotarkastuksen osalta asiaankuuluvia tietoja, kuten muun muassa ennakkotarkastukseen oikeuttavat syyt (27 artiklan 2 kohta tai muut syyt 27 artiklan 1 kohdan nojalla) sekä mahdolliset huomautukset, jotka tietosuojasta vastaava henkilö haluaa lisätä asian luonnehtimiseksi ennakkotarkastusta edellyttäväksi asiaksi. Kaikki tiedot sisällytetään rekisteriin. Sitä vastoin tietoja toteutetuista turvatoimista ei mainita rekisterissä, joka on vapaasti yleisön saatavilla. Tämä rajoitus noudattaa asetuksen 26 artiklaa, jossa säädetään, että kunkin tietosuojasta vastaavan henkilön pitämä rekisteri käsittelyistä sisältää ilmoituslomakkeessa annetut tiedot, paitsi turvatoimia koskevat tiedot. Mikäli 27 artiklan 5 kohtaa ei tulkittaisi tällaisella korjaavalla tavalla, olisi 26 artiklan mukainen rajoitus mitätön, kun ennakkotarkastus suoritetaan.

Kun Euroopan tietosuojavaltuutettu on antanut lausuntonsa, viittaus lausuntoon, asian numero ja mahdolliset toteutettavat seurantatoimet (edellä mainituin rajoituksin) lisätään rekisteriin. Rekisterinpitäjän Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnon perusteella myöhemmin tekemät muutokset esitetään myös samassa yhteydessä. Näin toimien saavutetaan kaksi tavoitetta. Toisaalta tiettyä käsittelyä koskevat tiedot pidetään ajan tasalla, toisaalta noudatetaan avoimuusperiaatetta.

Rekisteri ei ole vielä saatavilla Internetissä; se on saatavilla vasta, jos verkkosivuston toinen vaihe saatetaan päätökseen (ks. kohta 2.7.). Joka tapauksessa Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivustolla on julkaistu lausunnot niistä asioista, joista ennakkotarkastusta koskevaa Euroopan tietosuojavaltuutetun lausuntoa on pidetty erityisen tarpeellisena, kuten Eurostatin tietojenkäsittely Euroopan unionin julkisen palveluksen eläkejärjestelmän vakuutusmatemaattisen laskelman toteuttamiseksi (kuvataan jäljempänä kohdassa 3.3.4.).

3.3.3. Jälkikäteen tarkastaminen

Asetus (EY) 45/2001 tuli voimaan 51 artiklan mukaisesti 1.2.2001. 50 artiklassa säädetään, että yhteisöjen toimielimet ja elimet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta asetuksen voimaantulopäivänä suoritettavana olevat käsittelyt saatetaan asetuksen mukaisiksi vuoden kuluessa mainitusta päivästä (eli viimeistään 1.2.2002). Euroopan tietosuojavaltuutetun ja apulaistietosuojavaltuutetun nimitykset tulivat voimaan 17.1.2004.

Ennakkotarkastukset koskevat vielä käynnistämättömien käsittelyjen lisäksi (varsinaiset ennakkotarkastukset) myös ennen 17.1.2004 tai ennen asetuksen voimaantuloa alkaneita käsittelyjä.

Tällaisissa tilanteissa 27 artiklan mukainen tarkastus ei voi olla ennakkotarkastus sanan varsinaisessa merkityksessä, vaan siihen on suhtauduttava jälkikäteen tapahtuvana tarkastamisena (jäljempänä jälkikäteistarkastus). Tämän käytännöllisen lähestymistavan avulla Euroopan tietosuojavaltuutettu varmistaa, että asetuksen 50 artiklaa noudatetaan erityisiä riskejä sisältävien käsittelytoimien osalta.

Ennakkotarkastusta todennäköisesti edellyttävien asioiden ruuhkan selvittämiseksi Euroopan tietosuojavaltuutettu pyysi tietosuojasta vastaavia henkilöitä tekemään omassa toimielimessään tilanneanalyysin 27 artiklan soveltamisalaan kuuluvien käsittelyjen osalta. Kaikkien tietosuojasta vastaavien henkilöiden vastausten perusteella Euroopan tietosuojavaltuutettu laati luettelon ennakkotarkastusta edellyttävistä asioista. Tietosuojasta vastaaville henkilöille ennen helmikuuta 2004 ilmoitettuja asioita luetteloitiin noin 100. Nämä asiat Euroopan tietosuojavaltuutettu jakoi kolmeen eri kategoriaan: asiat, joista on neuvoteltava 27 artiklan 3 kohdan mukaisesti (ks. kohta 3.3.5.), asiat, jotka eivät nähtävästi edellytä ennakkotarkastusta ja jotka jätetään sivuun, paitsi jos tietosuojasta vastaava henkilö voi eritellä syyt siihen, miksi se olisi katsottava ennakkotarkastusta tarvitseväksi, sekä selvästi 27 artiklan mukaiset asiat.

Selvästi 27 artiklan mukaisten asioiden määrän vuoksi sekä siksi, että kyseessä on jälkikäteistarkastus, Euroopan tietosuojavaltuutettu päätti aloittaa työskentelyn kolmen teeman osalta: kurinpitotiedot, henkilöstön arviointi ja potilastiedot. Teemat valittiin paitsi siksi, että ne toistuivat kaikkein useimmin eri toimielimissä, myös siksi, että ne ovat henkilöstön jäsenten kannalta erityisen herkkiä. Euroopan tietosuojavaltuutettu valitsi kustakin teemasta kolme yksittäistapausta, jotka kyseisten toimielinten tietosuojasta vastaavien henkilöiden oli muodollisesti ilmoitettava ennakkotarkastusta edellyttäväksi asiaksi. Vuoden 2005 aikana muiden asioiden osalta ilmoitusten tekemistä tarkastusta varten jatketaan.

Vuoden 2004 lopulla vastaanotettiin jälkikäteistarkastusta varten kaksi ilmoitusta, jotka koskivat ennen Euroopan tietosuojavaltuutetun nimittämistä suoritettavana olleita käsittelyjä: komission tutkimus- ja kurinpitotoimiston (IDOC) toimittama asia (asia 2004-0187) ja kurinpitotietoja parlamentissa koskeva asia (asia 2004-0198). IDOC:n asian osalta komissiolle lähetettiin lisätietopyyntö, joka keskeyttää kahden kuukauden määräajan kulumisen.

Jälkikäteistarkastusta edellyttävien asioiden systemaattisen käsittelypyrkimyksen rinnalla Euroopan tietosuojavaltuutettu on käsitellyt myös muita jälkikäteistarkastusta koskevia pyyntöjä. Komission tietosuojasta vastaava henkilö toimitti 16.7.2004 käsiteltäväksi kaksi jälkikäteistarkastusta koskevaa asiaa: "Johtohenkilöstön arviointi" (asia 2004-0095) ja "Työtahti" (asia 2004-0096). Euroopan tietosuojavaltuutettu pyysi näistä asioista lisätietoja, joita saatiin molemmista asioista joulukuun puolivälissä. Ensin mainitussa asiassa lausunnon antamisen määräaika jatkettiin kuukaudella asiaan liittyvien seikkojen monimutkaisuuden vuoksi. Molemmat lausunnot annettiin tammikuussa 2005. Myös sisämarkkinoiden harmonisointivirasto OHIM toimitti ennakkotarkastuspyynnön, joka koski jo käynnissä olevaa sisäistä valintamenettelyä (asia 2004-0174). Lausunto annettiin 6.1.2005.

Jälkikäteistarkastuksissa Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi eräitä käsittelyjä koskevia suosituksia. Tämä on aina tarkoittanut, että käsittelyä on mukautettava kyseisten suositusten mukaisesti Euroopan tietosuojavaltuutetun valvonnassa. Useimmissa vuosittain suoritettavaan käsittelyyn liittyvissä tapauksissa suositukset on pantava täytäntöön seuraavan käsittelytoimen yhteydessä. Mikäli henkilötietojen käsittely on saatettu jo loppuun, se ei estä Euroopan tietosuojavaltuutettua toteuttamasta lisätoimia, jos hänelle esitetään kantelu.

3.3.4. Varsinaiset ennakkotarkastukset

Euroopan tietosuojavaltuutetun olisi tavallisesti annettava lausuntonsa ennen käsittelyn aloittamista taatakseen rekisteröityjen oikeudet ja vapaudet alusta pitäen. Tämä on 27 artiklan peruslähtökohta. Jälkikäteistarkastusta edellyttävien asioiden lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutetulle tehtiin vuonna 2004 ilmoitus neljästä "varsinaisesta" ennakkotarkastuksesta.

EP:n teleliikennetietojen käsittely yksittäistä tutkintaa varten (asia 2004-0013)

Parlamentin tietosuojasta vastaava henkilö toimitti ensimmäisen ennakkotarkastuspyynnön, joka koski parlamentin tietotekniikkaosaston suorittamaa teleliikennetietojen käsittelyä, tarkoituksena tutkinnan toteuttaminen epäilyistä Internetin ja sähköpostin väärinkäytöstä. Asiasta annettiin 4.5.2004 lausunto, jossa käsittely hyväksyttiin periaatteessa, edellyttäen, että useita ehtoja otetaan huomioon.

TOP 50 (asia 2004-0126)

Tästäkin asiasta teki ilmoituksen parlamentin tietosuojasta vastaava henkilö. Asia koskee puhelinlaskujen seuranta: poliittisten ryhmien pääjohtajille ja pääsihteereille toimitettiin varmistettavaksi luettelo kaikista puhelinlinjoista, joista on aiheutunut kuukausittain 50 euron ylimääräiset yleiskustannukset. Menettely oli keskeytetty kuusi kuukautta aikaisemmin, koska käsittelyn laillisuudesta oli herännyt epäilyksiä. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoi asian edellyttävän ennakkotarkastusta 27 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla, sillä tietojenkäsittely voisi johtaa kurinpitotoimien toteuttamiseen, ja hän tarkasteli asiaa tämän mukaisesti. Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi lausunnossaan 21.12.2004 useita suosituksia, jotka koskivat erityisesti tietotekniikan osaston säilyttämien teleliikennetietojen säilyttämisaikaa, tiettyjen tietojen poistoa ennen käsittelyä tilastointitarkoituksissa, henkilöstölle annettavien tietojen muuttamista, asiaankuuluvalla ulkopuoliselle henkilöstölle annettavia tietoja ja henkilökohtaisten puhelujen poistamista kynnsarvosta.

Eurostat (asia 2004-0196)

Euroopan tietosuojavaltuutetulle oli etukäteen ilmoitettu, että Eurostat aikoo kerätä Euroopan yhteisöjen toimielinten ja elinten henkilöstöä koskevia tietoja Euroopan yhteisöjen virkamiesten eläkejärjestelmän vakuutusmatemaattisten laskelmien suorittamiseksi. Komissio on jo käsitellyt useimmat Eurostatin tarvitsemista tiedoista uuden palkkausjärjestelmän (NAP) avulla; Eurostat pyrki saamaan nämä tiedot uudesta palkkausjärjestelmästä, jotta toimielinten ei tarvitsisi lähettää niitä kahteen kertaan. Eurostat aikoo käyttää henkilökohtaisia tunnusnumeroita yhdistääkseen vuosien mittaan tai eri lähteistä kerättävät tiedot.

Euroopan tietosuojavaltuutettu omaksui sen kannan, että tämä käsittely edellyttää ennakkotarkastusta, koska siihen sisältyy mm. henkilökohtaisten tunnusten käyttö, tietojen säilyttäminen rajoittamattoman ajanjakson ajan sekä suuren tietomäärän kerääminen. Komission tietosuojasta vastaava henkilö teki asiasta ilmoituksen sidosryhmien kokouksen jälkeen. Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi 21.12.2004 lausunnon, jossa hän esitti eräitä huomautuksia, jotka hän odottaa otettavan huomioon. Huomautukset koskevat rekisteröityjen tietoja, vuoden 2003 tietojen sisällyttämistä käsittelyyn, rekisteröidyn uudelleentunnistamismahdollisuuden poissulkemista muissa kuin tilastointitarkoituksissa, Euroopan tietosuojavaltuutetulle tiedottamista tulevaisuudessa kaikista tietojenkäsittelytoimiin tehtävistä merkittävistä muutoksista sekä Eurostatin tutkimaa mahdollisuutta henkilönumeron poistamiseen sitten, kun tiedot on vahvistettu.

Répertoire des compétences -ansioluettelot (asia 2004-0319)

"Répertoire des compétences" on järjestelmä, johon neuvoston pääsihteeristön henkilöstön ansioluettelot on tallennettu ja jossa ne ovat saatavilla verkossa. Tietoja saa joko henkilöstön jäseneltä tai osastolta tai kahdesta neuvoston tietojärjestelmästä, jotka ovat ARPEGE (Administration des Renseignements sur le Personnel et la Gestion des Emplois) ja henkilöstökoulutus (Service de Perfectionnement professionnel). Lausunto annettiin vuonna 2005.

Kaikissa neljässä asiassa lisätietopyyntö esitettiin tietosuojasta vastaavalle henkilölle tai rekisterinpitäjälle. Kolmessa ensimmäisessä asiassa kiireellisyyden vuoksi tietoja pyydettiin kaikkien asianomaisten osapuolten kokouksen aikana, mukaan luettuna videokokous asioissa 2004-0013 ja 2004-0196.

3.3.5. Neuvottelu

Tietosuojasta vastaavan henkilön on neuvoteltava asiasta Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa, jos ennakkotarkastuksen tarpeellisuudesta on epäselvyyttä (27 artiklan 3 kohta). Kahta asiaa käsiteltiin ennen 3.3.3 kohdassa mainitun luettelon laatimista. Molemmissa tapauksissa päädyttiin siihen, että ennakkotarkastus on tarpeellinen. Toisen osalta se tehtiin jo (2004-0013), ja toisesta ei ole vielä ilmoitettu tietosuojasta vastaavalle henkilölle, joten sen ennakkotarkastus suoritetaan aikanaan.

Tietosuojasta vastaavien henkilöiden laatimassa ennakkotarkastusta edellyttävien asioiden luettelossa ilmaistiin epäilyksiä siitä, olisiko tietyt asiat tarkastettava ennakoita. Euroopan tietosuojavaltuutettu teki luettelon näistä asioista, joita oli yhteensä 27, ja valitsi niistä yhdeksän, jotka koskevat jälkikäteistarkastuksiin liittyviin ensisijaisiin aiheisiin. Näistä asioista pyydettiin lisätietoja sen määrittämiseksi, vaativatko ne ennakkotarkastusta. Monien asioiden osalta oli esimerkiksi epäselvää, olisiko niitä pidettävä 'käsittelyinä, joiden tarkoituksena on arvioida rekisteröityjen henkilökohtaisia ominaisuuksia' 27 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti. Kun tarvittavat tiedot ennakkotarkastuksen tarpeellisuuden määrittämiseksi on saatu, asia katsotaan loppuunkäsittelyksi, mikäli ennakkotarkastus ei ole tarpeen. Jos ennakkotarkastusta tarvitaan, pyydetään muodollisen ilmoituksen tekemistä. Muut asiat selvitetään aikanaan.

3.3.6. Päätelmät ja tulevaisuudennäkymät

Tähänastiset ennakkotarkastuksista saadut kokemukset osoittavat, että yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamat käsittelyt eivät yleisesti ottaen riko asetuksen 45/2001 säännöksiä, mutta niissä on aina joitakin näkökohtia, jotka on korjattava kyseisten säännösten noudattamiseksi täysimääräisesti. Usein on kyse rekisteröidyille annettavista tiedoista, jotta käsittely olisi oikeudenmukainen. Kaikkiin lausuntoihin sisältyy ainakin joitakin tämän suuntaisia suosituksia.

Useimmissa tapauksissa ilmoituksen tekeminen toimielimen tai elimen tietosuojasta vastaavalle henkilölle ja näin ollen tietosuojasta vastaavan henkilön ilmoitus Euroopan tietosuojavaltuutetulle ennakkotarkastusta varten ei anna riittävästi tietoja käsittelystä. Siksi useimmissa asioissa on pyydetty lisätietoja. Lomakkeen kehittämällä (ks. kohta 3.3.2.) tähdätään tämän välttämiseen, muiden tavoitteiden ohella.

Tulevaisuutta varten suunnitteilla on eräitä jatkotoimia:

Jälkikäteistarkastusten jatkaminen: kriteerien suunnittelu

Vuoden 2005 aikana Euroopan tietosuojavaltuutettu jatkaa lausuntojen antamista tietosuojasta vastaavien henkilöiden luetteloimista jälkikäteistarkastuksista. Ensiksi tarkastellaan valittujen ensisijaisten alojen piiriin (kurinpitotiedot, henkilöstön arviointi, potilastiedot) kuuluvia muita asioita. Sitten kun kaikki ensisijaisiin aloihin kuuluvat asiat on selvitetty, valitaan muita teemoja ja tarkastellaan niiden mukaisesti relevantteja asioita.

Elimet, joissa on uusia tietosuojasta vastaavia henkilöitä

Hiljattain nimitettyihin tietosuojasta vastaaviin henkilöihin otetaan yhteyttä ja heitä pyydetään laatimaan luettelo mahdollisista ennakkotarkastusta edellyttävistä asioista. Euroopan

tietosuojavaltautettu kehottaa nimittämään tietosuojasta vastaavan henkilön virastoihin, joissa sellaista ei vielä ole, jotta työskentely voidaan aloittaa muun muassa ennakkotarkastusten osalta.

Rekisteri ja avoimuus

Yleisöllä on oikeus tutustua rekisteriin yksinkertaisesta pyynnöstä Euroopan tietosuojavaltautetulle, ja kuten edellä todettiin, Euroopan tietosuojavaltautetun verkkosivustoa käytetään tärkeimpien lausuntojen julkaisemiseen. Verkkosivuston toisessa vaiheessa on suunnitteilla suora Internet-yhteys rekisteriin.

Suosituks

Menettelyn osalta on tärkeää, että rekisterinpitäjät ovat tietoisia aikataulusta, jonka puitteissa Euroopan tietosuojavaltautetun on annettava lausuntonsa. Rekisterinpitäjien olisi otettava tämä määräaika huomioon suunnitellessaan työtään ja tehtävä ilmoitus ennakkotarkastusta edellyttävistä toimista ajoissa.

Prosessia, jossa rekisterinpitäjä tekee ilmoituksen tietosuojasta vastaaville henkilöille, on nopeutettava. Kuten jälkikäteistarkastusta koskevasta luettelosta on käynyt ilmi, on erittäin tärkeää, että tietosuojasta vastaavien henkilöiden pitämät rekisterit ovat mahdollisimman täydellisiä, sekä asianomaisen toimielimen tai elimen avoimuuden takia että ennakkotarkastusta edellyttävien toimien määrittämisen takia.

3.4. Tietojen antaminen

Vuoden 2004 aikana Euroopan tietosuojavaltautettu vastaanotti 51 pyyntöä tietojen tai neuvonnan saamiseksi. Vastaus annettiin puhelimitse, sähköpostitse tai kirjeitse pyynnön luonteen mukaan. Viraston käynnistysvaiheen jälkeen vastaukset lähetettiin yleensä kahden työpäivän kuluessa. Suurin osa pyynnöistä oli joko englannin- tai ranskan-kielisiä, mutta useat pyynnot olivat myös muunkielisiä. Tarvittaessa vastaukset käännettiin, jotta pyynnön esittäjä saisi asiaankuuluvat tiedot omalla äidinkielellään.

Yksi tällainen pyyntö koski Eurooppa-koulujen tietosuojatilannetta (asia 2004-0321), ja se johti kirjeen lähettämiseen Eurooppa-koulujen johtokunnalle huomion kiinnittämiseksi useisiin puutteisiin, jotka aiheutuvat kansallisten tietosuojaa koskevien lakien sovellettavuudesta yhdessä sen seikan kanssa, että yhteisöjen väline ei käsittele tätä asiaa. Kyseiset puutteet voitaisiin hyvin korjata sisällyttämällä tietosuojaa Eurooppa-koulujen säännöistä tehdyn yleissopimuksen piiriin, ja luoda näin oikeusperusta asetuksen (EY) 45/2001 soveltamiselle Eurooppa-kouluihin. Euroopan tietosuojavaltautettu ehdotti tilapäisratkaisuna muutosta perussääntöön.

Euroopan tietosuojavaltautettu vastaanotti noin kaksitoista kantelua, jotka eivät kuulu hänen toimivaltaansa ja joita käsiteltiin saman otsikon alla. Erityisesti painotettiin kyseisten pyyntöjen käsittelemistä vastuuntuntoisesti, tiedottamalla Euroopan tietosuojavaltautetun tehtävistä, toimivallasta ja viittaamalla asiakoskevaan johdettuun oikeuteen ja sen kansalliseen täytäntöönpanoon. Näissä tapauksissa Euroopan tietosuojavaltautettu antoi myös niiden asiaankuuluvien viranomaisten yhteystiedot, joille kantelu olisi osoitettava.

3.5. Kantelut

Euroopan tietosuojavaltautettu vastaanotti vuoden 2004 aikana kahdeksan hänen toimivaltansa piiriin kuuluvaa kantelua: kuusi komissiota vastaan (yksi niistä myös Euroopan ympäristökeskusta vastaan), yksi Euroopan keskuspankkia vastaan ja yksi Euroopan parlamenttia vastaan.

Kolmen asian osalta (2004-0001, 2004-0004 ja 2004-0022) kantelun analysoinnin perusteella ei ilmennyt aihetta jatkotutkintaan. Kahden asian osalta (2004-0094 ja 2004-0111) kantelun esittäjältä pyydettiin lisätietoja, mutta niitä ei saatu. Kahden asian osalta (2004-0007 ja 2004-0109) tutkinnan perusteella ilmeni joitakin perusteita kantelulle ja rekisterinpitäjältä pyydettiin toimenpiteitä tai lisätietoja. Viimeisen asian osalta (2004-0329) rekisterinpitäjältä saatiin lisätietoja vuonna 2005 ja asia on loppuun käsitelty.

Todettakoon, että asiassa 2004-0109 oikeusasiamies on jo toiminut toimivaltansa puitteissa. Euroopan tietosuojavaltuutetun päätös kantelusta oman toimivaltansa puitteissa on yhdenmukainen oikeusasiamiehen ratkaisujen kanssa.

Kantelujen käsittelemisestä saatuja kokemuksia hyödynnetään ohjekirjan laatimiseen.

3.6. Tutkinnat

Jo heti ensimmäisissä yhteydenotoissa Euroopan yhteisöjen toimielinten ja elinten kanssa Euroopan tietosuojavaltuutettu totesi, että toimielimet ja elimet pitävät **suhdetta yleisön asiakirjoihin** tutustumista koskevan oikeuden ja **tietosuojan** välillä ongelmallisena. Resursseja varattiin periaateasiakirjan laatimiseen siitä, kuinka voidaan edistää yleisön oikeutta tutustua asiakirjoihin ja samalla huolehtia henkilötietojen suojasta. Ensimmäisessä vaiheessa keskityttiin sekä tietojen keräämiseen yhteisönlaajuisesti toteutetuista eri politiikoista ja käytännöistä että asiaa koskevan oikeuskäytännön analysoimiseen. Toinen vaihe on asiakirjan laatiminen lähiaikoina jaettavaksi.

Asiakirjassa analysoidaan asetusten (EY) 1049/2001 ja 45/2001 oikeudellista kehystä ja poliittista kontekstia. Asiakirja valaisee myös tärkeällä tavalla asetusten leikkauspistettä ja sisältää luettelon esimerkkejä toimielinten ja elinten kokemuksista. Siihen sisältyy myös tarkistuslista, jota virkamiehet noudattavat pyrkiessään tasapainoon mainittujen kahden perusoikeuden välillä. Lisäksi periaateasiakirjassa tarkastellaan mahdollisuutta työskennellä ennakoivasti ja määrittää selkeästi aikaisessa vaiheessa ne edellytykset, joilla viranomaisten hallussa oleviin asiakirjoihin sisältyviä henkilötietoja hallinnoidaan. Asiakirjassa pyritään monin tavoin tiivistämään toimielinten ja elinten hyvät käytännöt ja suhteuttamaan ne lainsäädäntöön ja asiaa koskevaan oikeuskäytäntöön, tavoitteena alan viimeisimpien suuntausten kokoaminen hyödyllisellä ja käytännöllisellä tavalla. Asiakirja julkaistaan alkuvuodesta 2005.

Euroopan tietosuojavaltuutettu on aloittanut samanaikaisesti työn, joka koskee kaikenlaisen **sähköisen viestinnän** (puhelin, sähköposti, matkapuhelin, Internet jne.) **liikenne- ja laskutustietojen** käsittelyä Euroopan toimielimissä. Hanke vastaa erityisesti asetuksen 45/2001 37 artiklan mukaista Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävää, ja sen tavoite on kaksiosainen. Euroopan tietosuojavaltuutettu pyrkii laatimaan joitakin aihetta koskevia suuntaviivoja sekä luettelon tai luetteloita teleliikennetiedoista - ja/tai kehittämään menetelmiä tai suuntaviivoja näiden luetteloiden laatimiseksi - joita voidaan käsitellä "televiestinnän talousarvion ja liikenteen hallintaa varten, mukaan lukien televiestintäjärjestelmän luvallisen käytön tarkistaminen". Tällä alalla ensimmäinen vaihe on ollut saatavilla olevien tietojen kerääminen erityisesti Euroopan yhteisöjen eri toimielimiltä, 29 artiklan työryhmältä ja kansallisilta tietosuojaviranomaisilta. Vuonna 2005 toteutettaviin jatkotoimiin sisältyy eräiden tietosuojasta vastaavien henkilöiden kanssa pidettäviä työpöytätyöistuntoja, joissa heidän tarkasteltavakseen voidaan esittää tiettyjä kysymyksiä ja pohtia, kuinka tätä aihetta voidaan käsitellä mahdollisimman tehokkaasti ja toimielinten käytäntöjä vastaavalla tavalla.

3.7. Eurodac

Ottaen huomioon Eurodacin oikeudelliset puitteet ja merkitys laajemmassa yhteydessä se on syytä mainita erikseen.

Taustaa

Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten Dublinin yleissopimuksen tehokkaaksi soveltamiseksi 11 päivänä joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2725/2000 20 artiklassa säädetään kansallisista tietosuojaviranomaisista koostuvan väliaikaisen yhteisen valvontaviranomaisen perustamisesta valvomaan järjestelmän keskusyksikköä. 20 artiklan 11 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Yhteinen valvontaviranomainen lakkautetaan, kun Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 286 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu riippumaton valvontaelin perustetaan. Yhteinen valvontaviranomainen korvataan riippumattomalla valvontaelimellä, joka käyttää kaikkia sille sen perustamissäädöksen nojalla kuuluvia valtuuksia".

Asetuksen (EY) N:o 45/2001 mukaan Euroopan tietosuojavaltuutettu muun muassa:

- c) valvoo tämän asetuksen ja muiden sellaisten yhteisön säädösten soveltamista, jotka liittyvät luonnollisten henkilöiden suojeluun yhteisöjen toimielimen tai elimen suorittaman henkilötietojen käsittelyn osalta sekä huolehtii niiden täytäntöönpanosta (...).

Asetuksen 46 artiklan f alakohdan i alakohdan mukaan tietosuojavaltuutettu tekee yhteistyötä kansallisten tietosuojaviranomaisten kanssa siinä määrin kuin kullekin viranomaiselle kuuluvien tehtävien hoitaminen sitä edellyttää.

Asetuksen N:o 2725/2000 20 artiklan 11 kohdassa mainittu yhteinen valvontaviranomainen perustettiin vuonna 2002. Sen toiminta-aika jäi lyhyeksi, sillä sen viimeinen kokous pidettiin 23.1.2004 ja siinä saatettiin vain panna merkille sen lakkauttaminen vähän aikaisemmin perustetun Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävän perustamisen johdosta.

Tietosuojavaltuutetun toiminta

Euroopan tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutettu pitivät 25.2.2004 kokouksen oikeus- ja sisäasioiden pääosaston toimivaltaisten virkamiesten kanssa tietojen vaihtamiseksi Eurodacin senhetkisestä tilanteesta.

Euroopan parlamentti järjesti 2.3.2004 biometrisistä tunnisteista julkisen kuulemisen, johon tietosuojavaltuutettu osallistui. Tietosuojavaltuutettu kertoi kokouksessa näkemyksiään valvontatehtävästään:

"Eurodac-järjestelmän rakenteesta johtuu, että vastuu valvontatehtävästä on tietosuojavaltuutetulla EU:n tasolla ja kansallisilla valvontaviranomaisilla niiden lainkäyttöalueella. Tässä vaiheessa ei ole vielä riittävästi käytännön kokemusta siitä, toimiiko järjestelmä sujuvasti ja tehokkaasti. Aion luonnollisesti seurata tätä erityisellä mielenkiinnolla. (...) Odotan ensimmäistä Eurodac-vuosikertomusta sekä muita vuosikertomuksia ja myöhempiä arviointeja Eurodacin toiminnasta kiinnittäen erityistä huomiota järjestelmän tietosuojaa koskeviin näkökohtiin."*

Tietosuojavaltuutettu on Eurodac-järjestelmän keskusyksikön valvontaviranomainen, joka valvoo lisäksi, että siirrettäessä henkilötietoja keskusyksiköstä jäsenvaltioille toimitaan lain mukaisesti. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset puolestaan valvovat henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuutta kyseisessä jäsenvaltiossa, mukaan lukien näiden tietojen siirtäminen keskusyksikköön. Tämä merkitsee, että valvonta on suoritettava molemmilla tasoilla ja tiiviissä

* Täydellinen teksti on tietosuojavaltuutetun Internet-sivustolla: www.edps.eu.int .

yhteistyössä.

Ensimmäisen neuvostolle ja Euroopan parlamentille toimitettava vuosikertomus Eurodacin keskusyksiköstä julkaistiin 13.5.2004 komission yksiköiden valmisteluasiakirjana (SEC (2004) 557). Tietosuojavaltuutettu on tutustunut siihen perusteellisesti. Hän katsoo, että se on hyödyllinen asiakirja, joka tarjoaa mielenkiintoisen kokonaiskuvan keskusyksikön toiminnasta. He pitää myös arvossa sitä, että vuosikertomuksessa on kiinnitetty huomiota tietosuojanäkökohtiin.

Tietosuojavaltuutettu mainitsi myös joitakin kysymyksiä, joita voisi olla tarpeen tarkastella lähemmin. Niihin kuuluvat keskusyksikön tietojenkäsittelyoperaatioihin liittyvät turvatoimenpiteet ja kirjaaminen (lokitiedostot), josta keskusyksikön on huolehdittava asetuksen 2725/2000 16 artiklan mukaisesti.

Useat seikat edellyttävät perusteellisempaa tarkastelua. Näistä suurin osa liittyy myös kansallisiin tietosuojaviranomaisiin: tietojen käyttö kansallisten viranomaisten toimesta, mahdollisesti muihin tarkoituksiin, käyttöoikeus, tietojen suojaaminen turvapaikkaoikeuden myöntämisen jälkeen, "erityishakujen" käyttö, lokitiedostojen pitäminen jäsenvaltioissa, tietojenvaihto Dublinetin välityksellä ja eräät muut kysymykset.

Euroopan tietosuojavaltuutettu aikoo aloittaa vuonna 2005 Eurodacin toiminnan yksityiskohtaisen tarkastelun tiiviissä yhteistyössä kansallisten tietosuojaviranomaisten kanssa ja lähiaikoina valmistuvan toisen vuosikertomuksen perusteella.

4. Kuuleminen

4.1. Yleistä

Asetuksen (EY) 45/2001 41 artiklassa Euroopan tietosuojavaltuutettu velvoitetaan antamaan ohjeita yhteisöjen toimielimille ja elimille sekä rekisteröidyille kaikista henkilötietojen käsittelyä koskevista seikoista. Tätä vielä tarkennetaan asetuksen 46 artiklan d kohdassa, jonka mukaan tietosuojavaltuutettu neuvoo kaikkia yhteisöjen toimielimiä ja elimiä joko omasta aloitteestaan tai vastauksena lausuntopyyntöön.

Asetuksen 28 artiklassa asetetaan yhteisön toimielimille kaksi velvoitetta, jotka liittyvät tietosuojavaltuutetun kuulemiseen:

- Yhteisöjen toimielimet ja elimet ilmoittavat Euroopan tietosuojavaltuutetulle suunnittelemistaan henkilötietojen käsittelyä koskevista hallinnollisista toimenpiteistä.
- Kun komissio antaa yksilöiden oikeuksien ja vapauksien suojeluun henkilötietojen käsittelyssä liittyvän lainsäädäntöä koskevan ehdotuksen, se kuulee Euroopan tietosuojavaltuutettua.

Tietosuojavaltuutettu aloitti vuonna 2004 asetuksen näiden säännösten täytäntöönpanon. Ensimmäiset hänen toteuttamansa toimet koskivat hallinnollisia toimenpiteitä. Toimielinten oli laadittava asetuksen 45/2001 soveltamissäännöt. Tietosuojavaltuutetulta pyydettiin useissa tapauksissa lausuntoa näiden sääntöjen tekstiehdotuksista. Toisissa tapauksissa tietosuojavaltuutetulta kysyttiin neuvoa laadittaessa yksityiskohtaisempia sisäisiä sääntöjä.

Lainsäädäntöehdotusten osalta ensimmäinen virallinen lausunto annettiin 22.10.2004. Lausunto koski ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta yhteisön taloudellisten etujen suojaamisessa petoksilta ja muulta laittomalta toiminnalta. Lausunto annettiin komission 28.9.2004 edellä mainitun asetuksen 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti toimittaman pyynnön johdosta. Lausunto julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä (C 301, 7.12.2004, s. 4) ja tietosuojavaltuutetun Internet-sivustolla. Tietosuojavaltuutettu aikoo julkistaa tällä tavoin kaikki viralliset lausuntonsa.

Toinen virallinen lausunto laadittiin vuonna 2004 mutta annettiin 13.1.2005. Lausunto annettiin tietosuojavaltuutetun aloitteesta, ja se koski Euroopan unionista tehdyn sopimuksen kolmannen pilarin alaan kuuluvaa ehdotusta neuvoston päätökseksi rikosrekisteritietojen vaihtamisesta.

Tietosuojavaltuutettu aloitti toimintapoliittisen asiakirjan valmistelun selventääkseen, miten hän ymmärtää tehtävänsä yhteisön toimielinten neuvonantajana lainsäädäntöehdotuksia ja niihin liittyviä asiakirjoja koskevissa asioissa.

4.2. Lainsäädäntö ja toimintapolitiikka

On muistettava, että vuosi 2004 merkitsi toiminnan aloittamista Euroopan tietosuojavaltuutetulle ja hänen kumppaneilleen lainsäädäntöprosessin osalta. Kuulemismenettely ei ollut vielä vakiintunut. Epäviralliset ja viralliset yhteydet toimielimiin oli luotava ja tietosuojavaltuutetun tehtävä jäseneltävä ja esiteltävä laajalle sidosryhmälle toimielimissä. Lisäksi, kuten on jo todettu muualla tässä kertomuksessa, tietosuojavaltuutetun henkilöstö otettiin palvelukseen vuoden aikana, ja useimmat henkilöstön jäsenistä aloittivat työnsä vuoden lopulla.

Komission ehdotus, jonka johdosta tietosuojavaltuutetun ensimmäinen lausunto annettiin 22.10.2004, ei sisällä uusia tietosuojaa koskevia sääntöjä tai poikkeuksia yhteisön tietosuojaa koskevasta lainsäädännöstä. Ehdotuksessa viitataan päinvastoin nimenomaisesti tähän lainsäädäntöön. Tietosuojavaltuutettu hyväksyi yleisesti ottaen ehdotuksen.

Tämä tapaus antoi tietosuojavaltuutetulle tilaisuuden todeta, että kuulemisvelvoite ei koske ainoastaan ehdotuksia, joiden pääaihe on henkilötietojen suoja, vaan myös ehdotuksia, jotka perustuvat olemassa olevaan tietosuojaa koskevaan lainsäädäntöön, täydentävät sitä tai muuttavat sitä, sekä ehdotuksiin, joilla on merkittävä vaikutus yksilön oikeuksiin ja vapauksiin henkilötietojen käsittelyn osalta.

Tämä toteamus on esimerkki neuvontatehtävän suhteellisen laajasta tulkinnasta, kuten toimintapoliittisessa asiakirjassa lainsäädäntöehdotuksia ja niihin liittyviä asiakirjoja koskevista lausunnoista tullaan toteamaan. Tämä laaja tulkinta on tarpeen sen varmistamiseksi, että henkilötietojen suojan taso on korkea kaikissa toimielimissä. Tietosuojavaltuutettu käsittää tehtävänsä seuraavasti:

- a) Hän antaa neuvoja yhteisön toimielimille lainsäädäntöehdotuksia ja niihin liittyviä asiakirjoja, erityisesti vihreitä kirjoja ja valkoisia kirjoja koskevissa asioissa.
- b) Hän antaa neuvoja kaikista sellaisista ehdotuksista, joilla on merkittävä vaikutus yksilön oikeuksiin ja vapauksiin henkilötietojen käsittelyn osalta.
- c) Hän antaa myös neuvoja Euroopan unionin kolmannen pilarin puitteissa (toisin sanoen EY:n perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolella) annettavan lainsäädännön yhteydessä.

Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto ehdotuksesta neuvoston päätökseksi rikosrekisteritietojen vaihtamisesta oli yksityiskohtaisempi. Tietosuojavaltuutettu neuvoi neuvostoa rajoittamaan ehdotuksen soveltamisalan koskemaan tietojenvaihtoa vakavissa rikoksissa. Lisäksi ehdotuksessa olisi täsmennettävä rekisteröityä koskevat suojoitoimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne ovat voimassa olevan tietosuojaa koskevan lainsäädännön mukaiset. On myös tärkeää, että ehdotus on ajallisesti rajoitettu. Sen on tarkoitus täyttää kiireellisesti tietojenvaihdossa oleva aukko, kunnes uusi tietojenvaihtojärjestelmä on perustettu. Osana tällaisen uuden, usein Euroopan rikosrekisteriksi nimitetyn järjestelmän kehittämistä tarvitaan perusteellinen arvio sen vaikutuksista tietosuojaan, kuten tietosuojavaltuutettu on todennut. Tätä koskeva työ on juuri alkanut. Tästä ja tietosuojavaltuutetun työn tuloksista on oletettavasti enemmän tietoja vuoden 2005 vuosikertomuksessa.

Komission järjestämä julkinen kuuleminen perusoikeusviraston perustamisesta (KOM(2004) 693 lopull.) antoi tietosuojavaltuutetulle tilaisuuden antaa lausuntonsa, sekä asian yleisistä näkökohdista että sen suhteesta hänen tehtävänsä.

Toinen osa tietosuojavaltuutetun toiminnasta oli luonteeltaan epävirallisempaa. Tietosuojavaltuutettu osallistui useiden sellaisten säädösten hyväksymisprosessiin, jotka vaikuttavat tietosuojaan. Yksi aiheista, joiden käsittelyyn häntä pyydettiin osallistumaan, oli ehdotus puitepäätökseksi yleisesti saatavilla olevien sähköisen viestinnän palvelujen tarjoamiseen liittyvien ja sen yhteydessä käsiteltävien ja tallennettujen tietojen ja julkisia viestintäverkkoja koskevien

tietojen säilyttämisestä rikosten torjumiseksi. Tämä on neljän jäsenvaltion esittämä, kolmannen pilarin alaan kuuluva aloite. Tietosuojavaltuutettu esitti ajatuksensa neuvostossa ja Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien valiokunnassa.

Toinen aihe, johon tietosuojavaltuutetun oli kiinnitettävä huomiota, oli Euroopan unionin kolmannen pilarin alaan kuuluvia toimia koskevien tietosuojapuitteiden laatiminen. Työ aloitettiin vuonna 2004 ja sitä jatketaan vuonna 2005. On sanomattakin selvää, että tietosuojavaltuutettu pitää

tätä tärkeänä kysymyksenä.

Toinen, vähemmän virallinen tapa, jolla tietosuojavaltuutettu voi osallistua tulevan lainsäädännön valmisteluun, on osallistuminen 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän työskentelyyn. Tästä voidaan antaa yksi esimerkki vuodelta 2004. Työryhmä laati yleistä valmisteluasiakirjaa radiotaajuiseen RFID-tunnistustekniikkaan liittyvistä tietosuojakysymyksistä. Todeten näiden uusien teknologioiden mahdollisen vaikutuksen tietosuojaan tietosuojavaltuutettu korosti erityisesti standardoinnin ja yhteensopivuuden vaikutusta tietosuojaperiaatteiden soveltamiseen.

Tietosuojavaltuutetun on varmistettava, että hänen tehtävänsä parantaa Euroopan unionin toimielinten toimintapolitiikkojen mukaisesti tietosuojan tasoa toteutuu myös käytännössä. Tämä tarkoittaa ensisijaisesti, että hänestä on tultava itsestään selvä yhteistyökumppani toimielinten välisessä lainsäädäntöprosessissa. Vuosi 2004 oli vasta alkua. Paljon työtä on tehty tietosuojavaltuutetun tuomiseksi esille näkyvänä ja luetettavan kumppanina. Tietosuojavaltuutettu ja hänen henkilökuntansa ottivat yhteyttä useisiin asiaan liittyviin yksiköihin toimielimissä ja vahvistivat olemassa olevia yhteyksiä muihin tietosuojan alalla toimiviin, kuten kansallisiin tietosuojaviranomaisiin.

4.3. Hallinnolliset toimenpiteet

Kuten 4.1 kohdassa mainitaan, asetuksen 45/2001 28 artiklan 1 kohdassa velvoitetaan kaikki yhteisöjen toimielimet ja elimet ilmoittamaan Euroopan tietosuojavaltuutetulle suunnittelemistaan henkilötietojen käsittelyä koskevista hallinnollisista toimenpiteistä. Tätä säännöstä täydentää 46 artiklan d alakohta, jonka mukaan yksi tietosuojavaltuutetun tehtävistä on neuvoa yhteisöjen toimielimiä ja elimiä joko omasta aloitteestaan tai vastauksena lausuntopyyntöön. Siinä mainitaan erityisesti sisäisten tietosuojasääntöjen laatiminen. Pakollisen ilmoittamisvelvoitteen tarkoituksena on antaa tietosuojavaltuutetulle mahdollisuus antaa neuvoja tarvittaessa.

Tietosuojavaltuutetulla oli vuonna 2004 mahdollisuus neuvoa kolmea tärkeintä yhteisön toimielintä niiden soveltamissääntöjen laadinnassa. Asia 2004-0003 koski neuvoston soveltamissääntöjä. Luonnos oli korkeatasoinen ja kahdesta erityisestä kohdasta kysyttiin neuvoa. Tietosuojavaltuutettu hyväksyi sen, että toimielin kuulisi häntä tietosuojasta vastaavaa henkilöä arvioitaessa. Näin taattaisiin paremmin asetuksen 24 artiklan mukaisesti tämän riippumattomuus tehtävien hoidossa ottaen erityisesti huomioon sen, että tietosuojasta vastaavan henkilön erottamiseen vaaditaan tietosuojavaltuutetun suostumus, kuten 24 artiklan 4 kohdassa säädetään. Toinen kohta, josta kysyttiin neuvoa, oli mahdollisuus rajoittaa poikkeuksellisesti tietosuojasta vastaavan henkilön rekisteriin merkitsemiä tietoja, kun on taattava yksittäisen käsittelyn turvallisuus. Lsopullinen neuvoston päätös julkaistiin 21.9.2004. Sen jälkeen tietosuojavaltuutettu antoi neuvoja ilmoitusmenettelyyn liittyvistä säännöistä ja menettelyistä, joita rekisterinpitäjän on noudatettava ennakkotarkastusaikojen osalta osana tietosuojasta vastaavan henkilön antamia yleisiä suosituksia.

Komission soveltamissääntöjen varhaisessa vaiheessa oleva luonnos (2004-0151) antoi toisen mahdollisuuden neuvonantoon. Myös tässä tapauksessa tietosuojavaltuutetun kuulemiseen ennen tietosuojasta vastaavan henkilön arviointia suhtauduttiin myönteisesti, ja sääntöluonnos antoi aihetta useisiin rakenteellisiin ja sisällöllisiin huomautuksiin.

Euroopan parlamentin soveltamissäännöt (2004-0333) toimitettiin kuulemista varten aivan vuoden 2004 lopulla. Lausunto annettiin vuoden 2005 tammikuun alussa samaan tapaan kuin aikaisempien kuulemisten yhteydessä. Siinä korostettiin muun muassa, että suurimmissa toimielimissä olisi oltava kokopäivätoiminen tietosuojasta vastaava henkilö.

Vuoden 2004 aikana tietosuojavaltuutettu neuvoi useissa muissa asioissa, joista mainittakoon yleisön oikeus tutustua neuvoston asiakirjoihin ja tietosuoja (2004-0020), asetuksen 45/2001 sovellettavuus joihinkin erityisiin rajatapauksiin ensimmäisen ja toisen pilarin välillä (2004-0078), hallinnon yksinkertaistaminen tiedottamis- ja ilmoitusvelvoitteiden osalta (2004-0124), neuvoston henkilöstön passikuvien käyttö (2004-0327) ja tietokoneen etäkäyttö, jonka yhteisöjen tuomioistuimen tietotekniikkaosaston on tarkoitus toteuttaa (2004-0166).

Toimielinten ja elinten tietosuojavastaavien kanssa pidetyssä vuoden 2004 viimeisessä kokouksessa (ks. tämän kertomuksen 3.2 kohta) tietosuojavaltuutettu antoi ohjeita sellaisten hallinnollisten toimenpiteiden määrittelyssä käytettävistä kriteereistä, joiden osalta olisi kuultava tietosuojavaltuutettua. Kaikkien tärkeimpien toimielinten tietosuojavastaavien kanssa on järjestetty tapaamisia tietojen saamiseksi yleisistä tietosuojakäytännöistä ja niitä koskevan neuvonnan antamiseksi. Tiheät yhteydenotot useimpien tietosuojavastaavien kanssa puhelimitse, sähköpostilla tai postitse ovat luonnollisesti olleet myös tehokas tapa hoitaa hallinnollisia toimenpiteitä koskevaa neuvontaa.

5. Yhteistyö

5.1. 29 artiklan työryhmä

'29 artiklan työryhmä' on direktiivin 95/46/EY 29 artiklalla perustetun työryhmän lyhennetty nimi. Työryhmän tehtävänä on toimia itsenäisenä komission neuvonantajana tietosuoja-asioissa ja edistää yhdenmukaistettujen tietosuojapolitiikkojen kehittämistä jäsenvaltioissa. 29 artiklan 2 kohdan mukaisesti työryhmä koostuu kunkin jäsenvaltion kansallisen valvontaviranomaisen edustajasta, yhteisöjen toimielimiä ja elimiä varten perustetun viranomaisen – nykyään Euroopan tietosuojavaltuutetun – edustajasta sekä komission edustajasta. Komissio huolehtii myös työryhmän sihteeristötehtävistä.

Euroopan tietosuojavaltuutettu on 29 artiklan työryhmän varsinainen jäsen. Asetuksen 45/2001 46 artiklan g alakohdan mukaan tietosuojavaltuutettu osallistuu työryhmän toimintaan. Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää työryhmää tärkeänä foorumina yhteistyölle kansallisten valvontaviranomaisten kanssa.

Asetuksen 46 artiklan f ja i alakohdan mukaan Euroopan tietosuojavaltuutetun on myös tehtävä yhteistyötä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa siinä määrin kuin niille kuuluvien tehtävien hoitaminen edellyttää, erityisesti vaihtamalla hyödyllisiä tietoja ja pyytämällä tai antamalla apua kyseisten viranomaisten tehtävien hoitamisessa. Tähän yhteistyöhön ei vielä ole ryhdytty, mutta Eurodacin ja ehdotetun viisumitietojärjestelmän kaltaisten kansainvälisten ja tehokasta yhteistä valvontaa edellyttävien järjestelmien myötä tilanne tulee todennäköisesti muuttumaan.

Euroopan tietosuojavaltuutettu on osallistunut aktiivisesti työryhmän toimintaan tammikuun 2004 puolivälistä lähtien. Tämä on antanut aihetta harkintaan työryhmän ja tietosuojavaltuutetun rooleista EU:n tasolla. Työryhmän 29.9.2004 hyväksymä strategia-asiakirja (WP 98) sisältää seuraavan kannanoton, joka annettiin harkinnan tuloksena:

"Euroopan unionin institutionaalista lainsäädäntöä on äskettäin täydennetty nimittämällä ensimmäinen Euroopan tietosuojavaltuutettu. Koska sekä 29 artiklan työryhmällä että Euroopan tietosuojavaltuutetulla on neuvoa-antava tehtävä, tiivis yhteistyö ja koordinointi etenkin uuteen lainsäädäntöön liittyvässä neuvonnassa on erittäin tärkeää, sillä mainittu lainsäädäntö saattaa vaikuttaa yksilöiden oikeuksien ja vapauksien suojeluun henkilötietojen käsittelyn osalta.

Vaikka 29 artiklan työryhmän jäsenen ominaisuudessa Euroopan tietosuojavaltuutettu vastaakin jossakin määrin näiden elinten välisestä koordinoinnista, synergioiden ja yhteisten strategioiden kehittäminen on tarpeen, jotta yhteinen tavoite, hyvän tietosuojapolitiikan kehittäminen ja toteuttaminen Euroopan unionissa, saavutettaisiin vaivattomammin."

Työryhmän esityslistaan sisältyvien asioiden osalta Euroopan tietosuojavaltuutettu pyrkii aikaansaamaan mahdollisimman laajan yhteisymmärryksen ja käyttämään sitä perustana laajemmissa yhteyksissä. Se esittää myös tarpeelliseksi katsomiaan huomautuksia ja ehdotuksia. Tämä ei vaikuta asetuksen 45/2001 28 artiklan 2 kohdassa säädettyyn tietosuojavaltuutetun neuvoa-antavaan tehtävään. Vuosikertomuksen 4.2 kohdassa mainitussa toimintapoliittisessa asiakirjassa käsitellään laajemmin tätä yleistä lähestymistapaa.

Seuraavissa asiakirjoissa on esimerkkejä 29 artiklan työryhmän ja Euroopan tietosuojavaltuutetun hyvin toimivasta synergiasta:

- 11.8.2004 annettu lausunto 7/2004 biometrinen tunnistamisen sisällyttämisestä oleskelulupiin ja viisumeihin, joissa huomioidaan viisumitietojärjestelmän perustaminen (WP 96),

- 9.11.2004 annettu lausunto 9/2004 ehdotuksesta puitepäätökseksi, joka koskee yleisesti saatavilla olevien sähköisen viestinnän palvelujen tarjoamiseen liittyvien ja sen yhteydessä käsiteltävien ja tallennettujen tietojen ja julkisia viestintäverkkoja koskevien tietojen säilyttämisestä rikosten ja rikollisten tekojen, terrorismi mukaan lukien, torjumiseksi, tutkimiseksi ja selvittämiseksi ja niistä syytteeseen asettamiseksi [Ranskan, Irlannin, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan esittämä ehdotus (neuvoston asiakirja 8958/04, 28.4.2004)] (WP 99),
- 19.1.2005 hyväksytty valmisteluasiakirja RFID-tunnistustekniikkaan liittyvistä tietosuojakysymyksistä (WP 105).

Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistui aktiivisesti edellä mainittujen asiakirjojen laatimiseen ja antoi kannatuksensa lopulliselle tekstille. Valtuutetun tarkoituksena on soveltaa näitä asiakirjoja, kun hän katsoo sen edistävän tehtäviensä asianmukaista ja tehokasta täyttämistä.

Euroopan tietosuojavaltuutettu oli myös tyytyväinen työryhmän panokseen direktiivin 95/46/EY parempaa täytäntöönpanoa koskevaan komission työohjelmaan. Kyseessä ovat erityisesti ilmoitusmenettelyjen yksinkertaistaminen jäsenvaltioissa, parempi ja yhdenmukaistetumpi tietojen toimittaminen rekisteröidylle, tarkoituksenmukaisempien välineiden kehittäminen kolmansiin maihin suuntautuvaa henkilötietojen siirtoa varten ja jäsenvaltioiden lainvalvontatoimien tehostaminen.

Matkustajarekisteritietojen siirto lentoyhtiöiltä kolmansille maille on myös ollut tärkeällä sijalla 29 artiklan työryhmän esityslistalla ja ansaitsee maininnan tässä kertomuksessa. Työryhmä on periaatteessa hyväksynyt edellytykset matkustajarekisteritietojen siirtämiselle Australiaan ja Kanadaan (lausunto 1/2004 ja 1/2005) ja arvostellut useaan otteeseen Yhdysvaltoihin suuntautuvan tiedonsiirron edellytyksiä (lausunnot 6/2002, 4/2003 ja 2/2004).

Komissio katsoo, että Yhdysvaltoihin suuntautuvan tiedonsiirron edellytykset tarjoavat direktiivin 95/46/EY 25 artiklassa tarkoitetun riittävän suojan. Neuvosto tukee komission kantaa. Euroopan parlamentti on tehnyt kahdessa asiassa valituksen yhteisöjen tuomioistuimeen. Asetuksen 45/2001 mukaisten tehtäviensä ja valtuuksiensa perusteella Euroopan tietosuojavaltuutettu on esittänyt parlamentin kannan tukemiseksi väliintulohakemuksen kummassakin asiassa. Asetuksen 47 artiklan 1 kohdan i alakohdassa säädetään nimenomaisesti, että tietosuojavaltuutettu voi olla väliintulijana käsiteltäessä yhteisöjen tuomioistuimessa nostettuja kanteita. Tuomioistuin päättää, hyväksytäänkö hakemus.

Euroopan tietosuojavaltuutettu odottaa tuomioistuimen päätöstä kummassakin asiassa, koska kyseessä ovat kumpaakin osapuolta koskevat tärkeät oikeudelliset kysymykset ja merkittävä julkinen etu. Se aikoo tarkastella huolellisesti tuomioistuimen päätöksiä väliintulohakemuksesta tai pääasiasta.

5.2. Kolmas pilari

Asetuksen 45/2001 46 artiklan f ii alakohdan mukaan Euroopan tietosuojavaltuutetun on toimittava yhteistyössä 'Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston nojalla perustettujen tietosuojasta huolehtivien valvontaelinten kanssa erityisesti parantaakseen niiden sääntöjen ja menettelyjen soveltamisen yhdenmukaisuutta, joiden noudattamisesta huolehtiminen on annettu mainittujen elinten tehtäväksi'.

Tässä säännöksessä tarkoitetut valvontaelimet ovat Europolin, Schengenin, Eurojustin ja tullitietojärjestelmän yhteiset valvontaviranomaiset. Euroopan tietosuojavaltuutetun yhteistyö

näiden viranomaisten kanssa hahmottui nopeasti, sillä kaikki osapuolet olivat vakuuttuneita yhteisen ja yhdenmukaistetun lähestymistavan tarpeen kiireellisyydestä tällä varsin herkällä alueella.

Rotterdamissa 21.–23.4.2004 pidetyssä Euroopan tietosuojakokouksessa (ks. myös kohta 6.1) kävi ilmi, että tietosuojaviranomaiset ovat laajalti samaa mieltä tiiviimmän yhteistyön tarpeesta kolmanteen pilariin kuuluvissa asioissa 29 artiklan työryhmän ensimmäisen pilarin aloilla toteuttaman yhteistyön lisäksi. Myös lainvalvonta kaipaa nyt tietosuojalainsäädäntöön vakioidumpia säännöksiä ja oikeusperustojen yhdenmukaisempaa soveltamista. Koska kolmannen pilarin – ja itse asiassa sekä ensimmäisen että kolmannen pilarin – kysymyksille ei ole tarkoituksenmukaista foorumia tietuoja-asioiden käsittelemiseksi, päätettiin perustaa yhteisten valvontaviranomaisten puheenjohtajista, 29 artiklan työryhmän puheenjohtajasta ja Euroopan tietosuojavaltuutetusta koostuva työryhmä, jota avustaa neuvoston pääsihteeristön yksikkönä tällä hetkellä toimiva yhteisten valvontaviranomaisten sihteeristö.

Tarkoituksena oli, että tämä "suunnitteluryhmä" vastaisi toiminnan koordinoinnista ja strategisten lähestymistapojen kehittämisestä sellaisten uusien aloitteiden yhteydessä, jotka koskevat sekä henkilötietojen käyttöä lainvalvontatarkoituksiin että eurooppalaista ulottuvuutta. Ryhmän käsitellyn tuloksista raportoitaisiin Euroopan tietosuojakonferenssille.

"Suunnitteluryhmän" ensimmäinen kokous pidettiin Euroopan tietosuojavaltuutetun tiloissa 22.6.2004. Siihen osallistui Euroopan tietosuojavaltuutettu, apulaistietosuojavaltuutettu, Schengenin, Europolin, tullitietojärjestelmän ja Eurojustin yhteisten valvontaviranomaisten puheenjohtajat, neuvoston pääsihteeristö sekä Puolan tietosuojaviranomaisen puheenjohtaja (seuraavan kansainvälisen tietosuojakokouksen isänä oli Puola). Keskusteluissa luotiin yleiskatsaus ensimmäiseen ja kolmanteen pilariin kuuluviin toimiin ja ehdotuksiin tarkoituksena arvioida toiminnan tarve ja mahdollinen kiireellisyys.

Wroclawin kansainvälisessä kokouksessa suljetuin ovin pidetyssä Euroopan tietosuojaviranomaisten kokouksessa annettiin päätöslauselma, jossa nimenomaisesti vaadittiin perustettavaksi yhteinen EU-foorumi, joka vastaisi tietosuoja koskevasta neuvonnasta Euroopan unionin neuvostossa. Foorumi edellyttäisi pysyvää sihteeristöä, resursseja säännöllisten kokousten pitämiseksi Brysselissä sekä tarvittavia käännöspalveluja. Päätöslauselmassa todettiin, että EY:n perustamissopimuksen 286 artiklan 2 kohdan mukaisesti nimitetyn Euroopan tietosuojavaltuutetun olisi osallistuttava aktiivisesti perustettavan elimen toimintaan.

Kullakin yhteisellä valvontaviranomaisella on erityinen toimeksianto; tästä syystä tietosuojaviranomaiset vaativat yhteistä elintä Wroclawissa annetussa päätöslauselmassaan. Kyseisen elimen perustaminen saattaisi kuitenkin kestää kauan, joten asian kiireellisyyden vuoksi päätettiin, että yhteiset valvontaviranomaiset ja Euroopan tietosuojavaltuutettu pitävät yhteisiä kokouksia huolehtiakseen kaikkein kiireellisimmistä asioista. Yhteisiä kokouksia pidettiin 28.9., 23.11. ja 21.12.2004, joista viimeiseen osallistui osittain joitakin viikkoja aikaisemmin virkaansa astunut komission uusi varapuheenjohtaja, oikeudesta, vapaudesta ja turvallisuudesta vastaava komission jäsen Franco Frattini.

Euroopan tietosuojavaltuutetulla ja apulaistietosuojavaltuutetulla oli kokous 7.12.2004 Franco Frattinin kanssa, joka tällöin osoitti suurta kiinnostusta tietosuojaan. Hän ilmoitti myös aikomuksestaan saada hyväksytyksi kolmatta pilaria koskeva tietosujasäädös ja pyrkimyksistään tuloksekkaaseen vuoropuheluun tietosuojaviranomaisten kanssa.

Euroopan tietosuojavaltuutetun henkilöstöä on osallistunut kolmatta pilaria koskevia yhteisiä tietosujavaatimuksia käsitteleviin ad hoc asiantuntijakokouksiin. Komission oikeus-, vapaus- ja

turvallisuusasioiden pääosasto järjesti 22.11.2004 yhden näistä kokouksista, johon osallistui useiden jäsenvaltioiden edustajia. Neuvoston pääsihteeristön, Europolin ja Eurojustin edustajia oli myös kutsuttu. Kansallisten valvontaviranomaisten kanssa pidettiin kokous tammikuussa 2005.

Euroopan tietosuojavaltuutettu seuraa edelleen erittäin tiivisti tilanteen kehitystä kannustaakseen lähempään yhteistyöhön kolmannen pilarin yhteisten valvontaviranomaisten kanssa ja edistääkseen viipymättä tietosuojan yhdenmukaisuutta kolmannen pilarin puitteissa. Tietosuojavaltuutettu on pannut merkille komission pyrkimyksen asianmukaisten ehdotusten esittämiseen ja on valmis antamaan tarvittaessa neuvoja.

Lopuksi on syytä mainita, että Euroopan tietosuojavaltuutettu esitteli työlounaalla 11.11.2004 tehtäväänsä 36 artiklan komitealle, joka on kolmanteen pilariin kuuluvia asioita käsittelevä neuvoston korkean tason työryhmä.

6. Kansainväliset suhteet

6.1. Eurooppalainen kokous

EU:n jäsenvaltioiden tietosuojaviranomaiset ja Euroopan neuvosto kokoontuvat joka kevät keskustellakseen yhteistä mielenkiintoa koskevista asioista sekä vaihtaakseen tietoja ja kokemuksia eri aiheista. Euroopan tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutettu osallistuivat Rotterdammassa 21.–23.4.2004 pidettyyn kokoukseen, jonka isännöi Alankomaiden tietosuojaviranomainen (College bescherming persoonsgegevens, CBP).

Tämän kokouksen yleisaiheena oli "Navigation of Privacy". Avauspuheen piti professori Colin J. Bennett, toinen "the Governance of Privacy: Policy Instruments on Global Perspective" (2003) teoksen kirjoittajista. Tämän jälkeen käsiteltiin aiheet tietosuojaviranomaisten tehtävät, ulkoinen tiedotus, sääntöjen noudattaminen ja täytäntöönpano, sisäinen organisaatio ja yksityisyyden tehokas hallinnointi. Erittäin hyödyllinen näkemysten vaihto perustui vastauksiin näitä eri aloja koskevista kansallisista käytännöistä tehtyyn kyselyyn.

Toisena kokouspäivänä keskityttiin kolmannen pilarin asioihin. Tämä johti toimiin, joita käsiteltiin 5.2 kohdassa ja joista mainittakoon päätöslauselma, joka hyväksyttiin Euroopan tietosuojaviranomaisten suljetussa istunnossa Wrocławin kansainvälisen kokouksen yhteydessä.

Seuraava eurooppalainen kokous pidetään 24.–26.4.2005 Krakovassa ja siellä käsitellään muun muassa kymmenen vuotta sitten annetun direktiivin 95/46 /EY tulevaisuudennäkymiä. Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää avauspuheen asiasta.

6.2. Kansainvälinen kokous

Euroopan ja muun maailman – Kanada, Latinalainen Amerikka, Australia, Uusi-Seelanti, Hongkong, Japani ja muut Aasian ja Tyynen meren alueen lainkäyttöalueet mukaan lukien – tietosuojaviranomaiset ovat jo usean vuoden ajan kokoontuneet vuosittain syyskuussa. Yksityisyyttä ja henkilötietojen suojelua käsitellyt 26. kansainvälinen kokous, johon myös Euroopan tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutettu osallistuivat, pidettiin 14.–16.9.2004 Wrocławissa. Euroopan tietosuojavaltuutettu tunnustettiin virallisesti riippumattomaksi kansainvälisen tason viranomaiseksi, jolla on äänestys-oikeus kokouksessa.

Tänä vuonna kokouksen aiheena oli "Oikeus yksityisyyteen – oikeus ihmisarvoon", joka viittaa siihen kasvavaan merkitykseen, joka yksityisyyteen liittyvillä arvoilla on monilla aloilla tapahtuvan poliittisen ja teknisen kehityksen takia – genetiikan ala mukaan lukien. Euroopan tietosuojavaltuutettu piti avauspuheenvuoron* ja toimi puheenjohtajana täysistunnossa, jossa käsiteltiin aihetta "Oikeus yksityisyyteen ja yleisen turvallisuuden suojeleminen". Muita täysistuntoja pidettiin aiheista "Henkilön yksityisyys ja tarve käsitellä menneisyyttä" Saksan, Puolan ja Argentiinan toimittaman aineiston pohjalta ja "Kansainväliset tietovirrat ja globaalitalouden haasteet" Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta saadun aineiston pohjalta. Kokouksen päätöspane piti professori Stefano Rodotà, Italian tietosuojaviranomaisen puheenjohtaja ja 29 artiklan työryhmän entinen puheenjohtaja.

Seuraava kansainvälinen kokous pidetään Montreux'ssä 14.-16.9.2005. Sen aiheena on

* Koko teksti on saatavissa Internet-sivustolla: www.edps.eu.int .

"Henkilötietojen ja yksityisyyden suojelu globalisoituneessa maailmassa: moninaisuutta kunnioittava universaali oikeus".

6.3. Muut yhteydet

Euroopan tietosuojavaltuutettu on käyttänyt paljon aikaa selittääkseen tehtäviään ja lisätäkseen näkyvyyttään pitämällä puheita ja muita esityksiä eri jäsenvaltioissa. Eri aiheita koskevia esityksiä oli yhteensä 20. Euroopan tietosuojavaltuutettu on myös antanut useita haastatteluja lehdistön edustajille.

Euroopan tietosuojavaltuutettu piti 26.5.2004 Puolan parlamentissa, Varsovassa, puheen aiheesta "Euroopan tietosuojavaltuutetun rooli EU:n tietosuojan puitteissa". Tämä kuului Puolan tietosuojaviranomaisen puheenjohtajan kutsusta tehtyyn Puolan vierailuun.

Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistui 14.10.2003 Prahassa kokoukseen rekisteröityjen oikeuksista ja vastuista. Euroopan neuvosto ja Tšekin henkilötietojen suojelun virasto olivat järjestäneet kokouksen, jossa Euroopan tietosuojavaltuutettu oli yhden istunnon puheenjohtajana ja piti avauspuheen aiheesta "Rekisteröidyille tiedottaminen".

"Kohti tasapainoista (tasapainoisempaa) eurooppalaista oikeuden aluetta" oli Euroopan tietosuojavaltuutetun pitämän puheen aiheena Eurojustin 3.11.2004 Haagissa järjestämässä kokouksessa, jossa käsiteltiin Euroopan perustuslakia ja sen vaikutuksia Alankomaiden tutkinta- ja syytteesenpanopolitiikkaan.*

Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi myös oman panoksensa Dublinissa (14.6.) ja Haagissa (1.7.) järjestettyihin biometriaa koskeviin EU:n huippukokouksiin ja toimi EU:n puheenjohtajavaltion Alankomaiden aloitteesta yhden istunnon puheenjohtajana Amsterdamissa 9. ja 10.12. järjestetyssä kokouksessa, jonka aiheena olivat rajat ylittävät terveydenhuollon ammattilaiset.

Euroopan tietosuojavaltuutettu puhui myös seminaareissa ja kokouksissa, joita järjestivät British Institute of International and Comparative Law Lontoossa (28.4. ja 8.12), Europäische Rechts academie Trierissä (3.6.), International Federation of Computer Law Associations Oxfordissa (9.7.), EPOF (European Privacy Officers Forum) Brysselissä (5.10.), Saksan tietosuoja- ja tietoturvayhdistys Kölnissä (18.11.) ja monet muut.

Euroopan apulaistietosuojavaltuutettu piti samanlaisia esityksiä Barcelonassa, Madridissa ja Berliinissä.

* Nämä puheet kokonaisuudessaan ovat saatavissa Internet-sivustolla: www.edps.eu.int .

Liitteet

A. Ote asetuksesta (EY) 45/2001

B. Sihteeristön kokoonpano

C. Luettelo tietosuojavaltuutetuista

LIITE A – OTE ASETUKSESTA (EY) N:O 45/2001

41 artikla – Euroopan tietosuojavaltuutettu

1. Perustetaan riippumaton valvontaviranomainen, jota kutsutaan Euroopan tietosuojavaltuutetuksi.
2. Henkilötietojen käsittelyn osalta Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on varmistaa, että yhteisöjen toimielimet ja elimet kunnioittavat luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia, erityisesti heidän oikeuttaan yksityisyyteen.

Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on seurata tämän asetuksen sellaisten säännösten ja muiden sellaisten yhteisön säädösten, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden perusoikeuksien ja -vapauksien suojelua, soveltamista ja huolehtia niiden täytäntöönpanosta yhteisöjen toimielimen tai elimen suorittaman henkilötietojen käsittelyn osalta sekä antaa ohjeita yhteisöjen toimielimille ja elimille sekä rekisteröidyille kaikista henkilötietojen käsittelyä koskevista seikoista. Tätä varten tietosuojavaltuutettu suorittaa 46 artiklassa säädettyjä tehtäviä ja käyttää 47 artiklassa annettua toimivaltaa.

46 artikla – Tehtävät

Euroopan tietosuojavaltuutettu

- a) vastaanottaa ja tutkii kanteluita sekä ilmoittaa rekisteröidyille niiden käsittelyn tuloksesta kohtuullisen määräajan kuluessa;
- b) suorittaa tutkimuksia joko omasta aloitteestaan tai kantelun perusteella sekä ilmoittaa rekisteröidyille niiden tuloksista kohtuullisen määräajan kuluessa;
- c) valvoo tämän asetuksen ja muiden sellaisten yhteisön säädösten soveltamista, jotka liittyvät luonnollisten henkilöiden suojeluun yhteisöjen toimielimen tai elimen suorittaman henkilötietojen käsittelyn osalta sekä huolehtii niiden täytäntöönpanosta, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta sen lainkäyttötehtävissä;
- d) neuvoo kaikkia yhteisöjen toimielimiä ja elimiä joko omasta aloitteestaan tai vastauksena lausuntopyyntöön kaikissa henkilötietojen käsittelyä koskevissa asioissa erityisesti ennen kuin toimielimet ja elimet laativat sisäisiä, yksilön perusvapauksien ja -oikeuksien suojaan liittyviä sääntöjä henkilötietojen käsittelyn osalta;
- e) seuraa asiaan liittyvää kehitystä, erityisesti tieto- ja viestintäteknologian osalta, siltä osin kuin sillä on vaikutusta henkilötietojen suojeluun;
- f) i) tekee yhteistyötä direktiivin 95/46/EY 28 artiklassa mainittujen, kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluvien maiden kansallisten valvontaviranomaisten kanssa siinä määrin kuin kullekin viranomaiselle kuuluvien tehtävien hoitaminen sitä edellyttää, erityisesti vaihtamalla hyödyllisiä tietoja, pyytämällä kyseistä viranomaista tai elintä käyttämään toimivaltuuksiaan tai vastaamalla kyseisen viranomaisen tai elimen pyyntöön;
ii) tekee yhteistyötä myös Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston nojalla perustettujen tietosuojasta huolehtivien valvontaelinten kanssa erityisesti parantaakseen niiden sääntöjen ja menettelyjen soveltamisen yhdenmukaisuutta, joiden noudattamisesta huolehtiminen on annettu mainittujen elinten tehtäväksi;
- g) osallistuu direktiivin 95/46/EY 29 artiklalla perustetun tietosuojatyöryhmän toimintaan;
- h) määrittelee, perustelee ja julkaisee 10 artiklan 2 kohdan b alakohdassa sekä 4, 5 ja 6 kohdassa, 12 artiklan 2 kohdassa, 19 artiklassa sekä 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut poikkeukset, suojatoimet, luvat ja ehdot;
- i) pitää rekisteriä hänelle 27 artiklan 2 kohdan nojalla ilmoitetuista ja 27 artiklan 5 kohdan nojalla rekisteröidyistä käsittelyistä ja järjestää keinot päästä tietosuojasta vastaavien henkilöiden 26 artiklan nojalla pitämiin rekistereihin;
- j) suorittaa hänelle ilmoitettuihin käsittelyihin kohdistuvia ennakkotarkastuksia;

k) vahvistaa työjärjestyksensä.

47 artikla – Toimivalta

1. Euroopan tietosuojavaltuutettu voi:

- a) antaa rekisteröidyille neuvontaa heille kuuluvien oikeuksien käyttämisessä;
- b) ottaa yhteyttä rekisterinpitäjään, jos henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä väitetään rikotun ja tehdä tarvittaessa ehdotuksia rikkomisen korjaamiseksi ja rekisteröityjen suojan parantamiseksi;
- c) määrätä, että tietoja koskevien tiettyjen oikeuksien käyttöä koskevat pyynnöt täytetään, jos ne on evätty 13–19 artiklan vastaisesti;
- d) antaa rekisterinpitäjälle huomautuksen tai varoituksen;
- e) määrätä sellaisten tietojen korjaamisesta, suojaamisesta, poistamisesta tai tuhoamisesta, joita on käsitelty henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten vastaisesti sekä näistä toimenpiteistä ilmoittamisesta niille sivullisille, joille tietoja on luovutettu;
- f) kieltää käsittelyn väliaikaisesti tai lopullisesti;
- g) saattaa asioita asianomaisen yhteisöjen toimielimen tai elimen ja tarvittaessa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission käsiteltäviksi;
- h) saattaa asioita yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi perustamissopimuksessa määrättyjen edellytysten mukaisesti;
- i) olla väliintulijana käsiteltäessä yhteisöjen tuomioistuimessa nostettuja kanteita.

2. Euroopan tietosuojavaltuutetulla on toimivalta:

- a) saada rekisterinpitäjältä tai yhteisöjen toimielimeltä tai elimeltä pääsy kaikkiin henkilötietoihin ja kaikkiin tutkimuksissaan tarvitsemiinsa tietoihin;
- b) päästä kaikkiin tiloihin, joissa rekisterinpitäjä tai yhteisöjen toimielin tai elin harjoittaa toimintaansa, kun on olemassa kohtuullinen aihe olettaa, että niissä harjoitetaan tässä asetuksessa tarkoitettua toimintaa.

LIITE B – SIHTEERISTÖN KOKOONPANO

Euroopan tietosuojavaltuutetun ja apulaistietosuojavaltuutetun alaisuudessa olevat alat

- **Valvonta**

Bénédicte HAVELANGE
Hallintovirkamies

Sylvie LONGRÉE
Hallintoavustaja, valvonta

Sophie LOUVEAUX
Hallintovirkamies

Kim Thien LÊ
Sihteeri

Gwendolyn RUTTEN
Hallintovirkamies

- **Politiikka ja tiedotus**

Hielke HIJMANS
Hallintovirkamies

Martine BLONDEAU
Hallintoavustaja, dokumentaatio

Laurent BESLAY
Hallintovirkamies

Delphine HAROU (1)
Hallintoavustaja, lehdistö ja tiedotus

Per SJÖNELL
Hallintovirkamies

Martine GERMEYS
Sihteeri

Hallinto-, henkilöstö- ja budjettiyksikkö

Monique LEENS-FERRANDO
Yksikön päällikkö

Anne LÉVEQUE
Sihteeri, henkilöstöresurssit

Giuseppina LAURITANO
Henkilöstösääntöasiat ja tilintarkastus

Patrick COELHO DE SOUSA
Initiating Agent

Vittorio MASTROJENI
Henkilöstöavustaja

1) Kuuluu tällä hetkellä hallinto-, henkilöstö- ja budjettiyksikön alaisuuteen.

Liite C – TIETOSUOJAVALTUUTETUT

<i>Organisaatio</i>	<i>Nimi</i>	<i>Sähköposti</i>	<i>Toimisto</i>
Euroopan parlamentti	Jonathan STEELE	DG5DATA-PROTECTION@europarl.eu.int	KAD 02G020
Euroopan unionin neuvosto	Pierre VERNHES	data.protection@consilium.eu.int	JL 10-70- FL-35
Euroopan komissio	Dieter KÖNIG	DATA-PROTECTION-OFFICER@cec.eu.int	B2/091B
Euroopan yhteisöjen tuomioistuin	Marc SCHAUSS	DataProtectionOfficer@curia.eu.int">DataProtectionOfficer@curia.eu.int	GEOS 4001
Tilintarkastustuomioistuin	Jan KILB	data-protection@eca.eu.int	K2 355
Euroopan talous- ja sosiaalikomitea	Vasco OLIVEIRA	data.protection@esc.eu.int	BEL 3029
Alueiden komitea	Petra KARLSSON	data.protection@cor.eu.int	BEL 4116
Euroopan investointipankki	Jean-Philippe MINNAERT	DataProtectionOfficer@eib.org">DataProtectionOfficer@eib.org	2478
Euroopan oikeusasiamies	Alessandro DEL BON	dpo-euro-ombudsman@europarl.eu.int	SDM G07028
Euroopan keskuspankki	Wolfgang SOMMERFELD	dpo@ecb.int	EM 2038
OLAF - Euroopan petostentorjuntavirasto	Louis SMEETS	louis.smeets@cec.eu.int	J-30 08/23
Euroopan unionin elinten käänöskeskus	Benoît VITALE	data-protection@cdt.eu.int	NHE - 5 /12
Sisämarkkinoiden harmonisointivirasto	Joël BASTIE	DataProtectionOfficer@oami.eu.int">DataProtectionOfficer@oami.eu.int	1A-3.61
Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus	Niraj NATHWANI	Niraj.Nathwani@eumc.eu.int	/
Euroopan lääkevirasto	Marie-Cécile BERNARD	data.protection@emea.eu.int	544